

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 217 (3081) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 szeptember 26

Több támadó szovjet vállalkozás omlott össze honvédségünk tűzrendszerében

Stalingrád déli és északi részét teljesen elvágták egymástól a németek. Ismét több megerősített épülettömböt foglaltak el

Rómából jelentik: A *Messagero* jelentése szerint a legutóbbi órákban a német csapatoknak sikerült ismét több megerősített épülettömböt elfoglalni Stalingrádban. A legújabb értesülés szerint a német páncélos csapatok újabb éket vágtak a szovjet védelemben és sikerült a város északi és déli részét teljesen elvágni egymástól.

A Stalingrádban változatlanul folyó csata mellett a támadás sulypontja délre helyeződött át. A Kaukázus északnyugati részén a németek Tuapsze fekete-tengeri kikötő felé nyomulnak igen nehéz területen, amelynek nehézségeit még a makkas ellenállás is fokozza. A délkeleti szakaszon a Terek folyónál folytatják előnyomulásukat és a folyó felső és alsó szakaszánál újabb kiindulási állásokat szereztek.

A Magyar Távirati Iroda jelenté: (22. számú hadijelentés.) A honvédszerkár főnöke közli: A honvédsereg védelmi tűzrendszerében az ellenség több támadó vállalkozása összeomlott. A harcok egyik szakaszán sikeres saját vállalkozással védelmi vonalunkat néhány száz méterrel kedvezőbb terepre toltuk. Egyébként említésre méltó harci elemény nem történt.

Minden fegyvernemben kitűnően megállja a helyét a magyar honvéd

(MTI) Vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a honvéd vezérkar főnöke hosszabb időt töltött a harcokban küzdő honvédsereg között. Bemutatásairól hosszabb nyilatkozatot adott a haditudósító század munkatársának. A vezérkar főnöke a legmelegebb elismeréssel nyilatkozott a honvédség valamennyi fegyvernemének harctéri teljesítményeiről és változta azokat a nehézségeket, amelyekkel a honvédségnek meg kell küzdeni. A magyar katona az új fegyvernemekben a repülésben és a harcokban is kitűnően megállta helyét, mint a német hadvezetőség több ízben elismerőleg kiemelte.

Lesújtó francia vélemény az angol hadviselésről

Vichyből jelentik: (Bud. Tud.) Madagascár fővárosának elfoglalását a francia sajtó alkalmul használja arra, hogy újabb támadásokat intézzen Anglia ellen. Az *Avenire* című lap többek között azt írja, hogy a britek csak fegyvertelen francia hajók és védtelen gyarmatok ellen tudnak eredményesen működni. Most Dakar felé fordul a franciák figyelme. Dakarbán nagy ünnepeket rendeztek a dakari csata második évfordulóján. A kormányzó a csapatok

megszemlélése után nagy beszédet mondott és hangzott, hogy a franciák megvédték Dakart a támadások ellen.

Az NST párizsi jelentése szerint péntekre virradó éjszaka is tervszerűen folytatódott a külföldi zsidók letartóztatása. A letartóztatottak számát nem közlik, de az valószínűen több ezerre rug. A rendőrség azonkívül mintegy ezer francia kommunistát is letartóztattott.

Tokióból jelentik: (NTI.) Mindaddig

amíg angol fegyverek és katonák vannak Indiában, nem lehet a békét helyreállítani, — jelentette ki a Domei Iroda munkatársa előtt az indiai függetlenségi liga egyik vezetője. — Ha Indiában japán veszélyről beszélnek, az csak azért áll fenn, hogy még angolok tartózkodnak ott. India keleti része lassanként egészen haditerületté válik. Ezért az indiai lakosságnak azt ajánlják, hogy sürgősen hagyják el ezt a területet. (MTI.)

Magyarország ipara jelentős tényezőként kapcsolódik be a közös arcvonal munkájába

Német lap megállapításai Magyarország háború utáni szerepéről

Berlinből jelentik: (NTI.) Az eseni *Nationalzeitung* hosszabb cikkében Németország és Délkelet-Európa szoros együttműködésével foglalkozik. Ezek az országok — köztük Magyarország — nemcsak csapatokat vetettek harcra a keleti hadszíntéren, hanem gazdasági téren is rendkívüli erővel sorakoztatják fel a szövetségesek oldalán termelő-képességeket. Magyarország különleges szerepét fogva, melyet kelet felé elfoglal, — most kulcshelyzetet nyert, nemcsak mint mezőgazdasági termelő, hanem mint ipari állam és az átmenő forgalom szempontjából fontos ország. Ama tény következtében, hogy Keleten új, hatalmas nyersanyagvidékek tárulnak

fel. Magyarország gazdasági életében bizonyos szerkezeti változtatást kell végrehajtani és különösképpen ki kell építenie iparát.

Továbbiakban a lap beszámol arról, hogy a legutóbbi német-magyar ipargazdasági megbeszélések rendkívül jelentőségek voltak. A magyar ipar ma már újszerűt alapot nyert, ami különösen a Németországnak szóló magyar ipari szállítási feladatokban jut kifejezésre. A magyar ipar mindjobban fejlődik a tengelyhatalmak felé irányuló szállítás irányában, úgyhogy a magyar ipari termelés ma már jelentős tényezőként kapcsolódik be a közös arcvonal munkájába.

Ciano gróf diplomáciai összejövetelt rendez a hármasegyezmény évfordulóján

A proletár világ sorakozott fel a hármasszövetségben az angol világ fojtogatása ellen

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz rádióállomások a háromhatalmi egyezmény aláírásának évfordulóján szombaton délután 18 óra 20 perckor közvetítették Ciano gróf olasz külügyminiszternek és a háromhatalmi egyezmény országainak, valamint a csatlakozott államok külügyminisztereinek beszédét. Vasárnap este 20 óra 50 perckor az olasz rádióállomások közvetítést adnak arról az összejövetelről, amelyet Ciano gróf rendez a politikai és diplomáciai személyiségek részvételével, majd az olasz népművelésügyi miniszter fogadja a külföldi sajtó képviselőit. (MTI.)

Rómából jelentik: (Stefani.) A Ste-

fani-iroda diplomáciai szerkesztője a hármasegyezmény aláírásának évfordulója alkalmából ezeket írja: A hármasegyezmény megkötése három nagy hatalom nagy hagyományainak összhangján alapult és féleletes katonai gazdasági, kulturális és erkölcsi erejük összekapcsolása jelenti a széttorzított és legyőzhetetlen tömböt, amely létrejött és a maga céljait tüzte ki a proletár világ felsorakozását az angolszász főuralom ellen. E tömbben immár másfélmilliárd ember sorakozik, a világ háromnegyed része. E mellett az ő oldalukon van az igazság, a népek igazsága. (MTI.)

Az imádkozó front

Irta: Molnár János apátkanonok

Tavaszi rügyfakadásakor, egy vasárnap délután megindult az érdekes hadsereg a székesegyház felé. Nem volt különösebb fegyverzetük s bár újabb és újabb hullámokban rajzott a tömeg, ijesztő motorbűgás nem zavarta fel az utcák méltóságos csendjét. A hadsereg felvonulása nem tette újabb próbára a székesegyházhoz vezető rossz utakat s a példás felvonulás nem igényelt karhatalmi segítséget. A magyar haza sorsáért aggódó komoly női lelkekben ébredt fel a harang bűgő szavára a menetelés vágya s a székesegyház boltívei alatt helyezkedett el egyik legszebb és legértékesebb hadosztály, hogy a jövőben ügyében megbeszélést folytasson a nemzetek sorsát intéző Istennel.

Őszi lombhullatás idején újra megindul az érdekes hadsereg és ma még vértettebben és bizalmában megdöbben keresi fel a vasárnapi délután alkonyulatán a székesegyházat, hogy teljes komolysággal újra megbeszélést folytasson. Azzal aki veszes fergetegek között sem hagyhatta el Szent István és Szent László hűséges nemzetét. Ezek a női szívek tudnak összedobanni és ellenállhatatlan egységbe verődve olyan erőt képviselni, amely a messzeirtókat segíti. Ezek a szorgos női kezek millió és millió öltéssel téli hideg ellen nyújtanak védelmet harcoló véreinknek, de ezek a kezek tudnak mára kulcsolódni is, hogy eget ostromoljanak.

Mindenkinek meg kell érteni, hogy a modern háború mindenkit a frontra állít. Mig a mult világháborúban a nemzet nagy költőienek ajkán át a harc borzalma „Csak egy éjszakára” rimjeiben csengett felénk, ma a szírnák rémes üvöltése jelzi meg a harc borzalmaikat fejünk felett s hirdeti az egységes fronton. És a székesegyház ma délutáni harangszava hívja a női tábort a kötelességteljesítésre. Igazat hirdeté a bűgő harang szava?

Kállay miniszterelnök a *Képes Tábort Ujságban* cikket írt, történelmi kifejezéssel: véres hardot hordat végig az országban. Szinte Krisztus felkiáltásával kellene alátámasztani a legfelsőbb magyar tényező szavait: „Akinek fülei vannak a hallásra, hallja meg!” Így ír a miniszterelnök: „Sohasem szabad megfélemezni az itthonlevőknek a katonákról. Az otthonlevőknek mindig a kintlevőkre kell gondolniok: imádkozni kell értük és várni hazatértüket... Hitvány áruló és utolsó volna az a nemzet és nép is, amely nem kész minden áldozatra azokért, akik érte küzdenek”. Az imádság nem az ijedt lelkek megnyitkozása és nem az erőtlenség jámbor kapaszkodása, hanem nemzeti szükséglet. Az imádság nemcsak a templomi szöszékről elhangzó inte-

A RÁDIÓÉVAD MEGLEPETÉSE!

A Standard rádió által épített adóállomásokat Balgassa Standard „HET VEZER-SOROZAT” rádióval!

Kapható **Péter István**
rádio és villamossági üzletében
Nagy Sándor-u. 19. Tel. 30-43.

Kapható **„VOLTA”**
általé András Szent László-tér 8.
Telefon 37-40

Mózes István
rádio és műszaki üzlet
Nagyvárad, Hlatky E.-u. 15.

Kapható a **„MUSICA”-ban**
Rácz Ernő cégnél
Rákóczi-ut 11. szám

Kapható **VACSI és DOBRIBAN**
Rádió és villamossági üzlete
Kossuth Lajos-u. 5-7. Telefon 27-33.

lem, hanem a kormányelnök komoly felhívásán át kemény kormányprogram. Sőt az isteni gondviselés tervében való elhivatottságunkból folyó hála útján az imádság nemzeti bécsület is.

A mexikói nagy keresztényüldözések idején egyik kirihedt lap hasábjain a Miatyánk mintájára megjelent egy gunymiatyánk, amelynek szövegét magyar nyomdáfesték nem tűrhették el. Moszkvában „Az istentelen” c. lap még hájmeresztőbb gunyolódással hasonlót szerkesztett. És teleharsogták a világot az új eszmékkel és harsogták hazudva az új boldogságot. És erről a boldogságról nyernék most harcoló katonáink szemléltető képet, midőn látják azt a mérhetetlen nyomort, amelybe a két évtizedes szövetsuralom vitte a jobbsorsra érdemes orosz népet. A magyar lélek hamar felismerte az ilyen új eszméknek nemzeti sorvasztó vonását és lerázta magáról keserű tapasztalatok árán a népbolondítókat. Az új időkbe nyitott szemmel nézett és Adyval látta: „Az élet be” sok újat hozott, a Isten nem változott.” A változatlan Istenhez sódor az élet. Történelmünk ezernyi szála fűz a változatlan Istenhez. Az imádkozó front tudja, kivel beszél. És a történelmi magyarság eszellemből táplálkozó nagyváradai derék női sereg történelmi hittel és érintetlen magyar lelkiülettel csatlakozik a kör-

mányprogramhoz s küzdő honvédekéért és a jobb magyar jövőért ma a székesegyházban imádkozni fog.

Nem szégyen a magyar imádság, hanem a magyar becsület ügye. A nagy Hindenburg, a mult világháború legendás hőse, mondotta, hogy „Az ember azonnal megéri a fronton, ha otthon gyengül az imádság”. Mi-

kor a kommunizmus világa sülyedő hajójáról a második front után kiabál, a magyar nők összedobbant szíve a templom csendjében Istennel egyszül, hogy az egységes front lelkiségének feszülését biztosítsa. Az újra megmozduló női sereg példájára figyeljen fel minden igaz magyar és teljesítse frontális kötelességét.

Október 7-én „nagyváradai nap” Pécsen

Hlatky Endre, Soós István és Papp Lajos tart előadást

Nagyvárad. Saját tud. Október hó 7-én nagyváradai napot tennének Pécsen, amelynek programjára vonatkozólag végleges megállapodás létesült Soós István nagyváradai és Esztergár pécsi polgármester között. A nagyarányú ünnepeken Hlatky Endre főispán előadást tart Nagyvá-

és Pécs történelmi kapcsolatairól, dr Soós István Nagyváradnak a román megszállás alatti életét ismerteti, Papp Lajos, az idegenforgalmi hivatal vezetője vetített képekben mutatja be a város érdekességeit s egy szavalóművész Janus Pannoniusnak Nagyváradról szóló versét adja elő

Több nagyváradai zsidótól elkobozták a rádiót

Tudomására jutott a nagyváradai rendőrség politikai osztályának, hogy egyes zsidó körök még ma is nagy előszeretettel hallgatják a lényeges államok magyarnyelvű propagandáadását. Sőt a hallott szemzedett hazugságokat, mint szenzációt tovább is adják.

A bevezetési nyomozás után sikerült a detektíveknek több társaságot tetsternni. A házigazdáktól a rendőrség azonnal elvonta a rádiót, ellenük pedig eljárást tett folyamatra. A lefűlelteket mielőbb internálják.

Dr Soós István polgármester hazatért fővárosi útjáról

200 ezer pengős rendkívüli segélyt kapott a város

Dr Soós István polgármester budapesti útjáról hazatérve a következő felvilágosítást adta a sajtónak:

Utam célja fontos városi ügyek elintézése volt.

Mindenekelőtt Nagyszalon-tai polgármesterével és Bazili Mihály igazgatóval letárgyaltuk a szalon-tai áramszolgáltatás ügyét. A belügyminisztériumban a legnagyobb jóindulattal fogadták a kérdést és kijelentették, hogy a munkálataik elvégzéséhez egyharmad részben hajlandók államsegéllyel is hozzájárulni. Hasonló jóindulattal fogadták az iparügyi minisztériumban is a tervet. Így a nagyvárad-nagyszalon-tai villany-áramvezeték kiépítése remélhető.

A közellátásügyi minisztériumban fontos tárgyalásom volt Nagyvárad városi ellátása ügyében. Ismertettem a város nehéz helyzetét és sikerült Juresek államtitkárnál a pillanatnyi szükség fedezésére egy bizonyos mennyiséget kiutaltatni. Köztudomású, hogy a városi ellátás problémája országosan megnehezült, de a nehézség csak átmeneti és az ősi hónapok alatt áll fenn.

A belügyminisztériumban tárgyaltam a burkolási szabályrendelet ügyéről, amely rövidesen jóváhagyva megkezdik.

Tárgyaltam a járványkórház ügyéről és meggyőztetem annak véglegese elintézését.

Megtárgyaltam a pótköltségvetés kérdését, amelyet elvileg elfogadtak.

Tárgyalásokat folytattam az iskolaépítés, a városi tisztviselők rendkívüli segély ügyében, amely ügyekben a közgyűléshez teszek előterjesztéseket.

Sikerült biztosítanom Nagyvárad város részére 200.000 pengő rendkívüli segélyt, amelyet a költségvetési szükségletek fedezésére remélhetőleg rövidesen megkapunk.

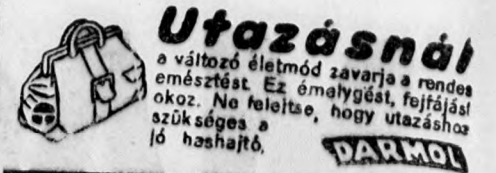
Utam egyik legfőbb célja volt a villa-

mosmű kibővítési munkálataival és személtetésével kapcsolatban intézkedni.

Sikerült az iparügyi minisztériumot megnyerni arra, hogy a villamosmű géberendezéseit előnyösebb osztályba sorozzák, úgyesintén a ezenkormánybiztosnál sikerült keresztülvinni, hogy Nagyvárad villamosművének szénüzükéglétét, a nehézségek dacára biztosítsák.

Eljártam a Városi Vasut sánkiutalása ügyében, amely összefűg az utóburkolásokkal. Ebben az ügyben is kedvező választ kaptam.

A kultuszminisztériumban különböző iskola-problémákról tárgyaltam és a legnagyobb jóindulattal tapasztaltam.

Hlatky főispán és Soós polgármester is részt vesz a nagyszalon-tai kiránduláson

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap, mint megirtuk, a város és a vármegye tisztviselői kirándulnak Nagyszalon-tára. A kiránduláson, amelyet a Bihar turistaegetlet rendez, résztvesz Hlatky Endre főispán és Soós István polgármester is. Nagyvárad városa ezzel jelképes kifejezést akar adni annak a barátságos kapcsolatnak, amely a két város között a jövőben egyre erősödni fog.

Fogyasztási szövetkezet létesül a tisztviselők részére

A polgármester ez alkalommal megtekinti Pécs város szociális intézményeit, amelyeket Esztergár polgármester elsőnek valósított meg az országban, különösen a tisztviselők fogyasztási szövetkezetét, aminek megszervezésére Nagyváradon is rövidesen sor kerül. A belügyminisztérium ehhez már megadta hozzájárulását s a polgármester szerdán fogja a törvényhatósági közgyűlés elé terjeszteni a javaslatot arra vonatkozóan, hogy a város e célra 100 ezer pengő folyószámla hitelt vehessen fel.

130 ezer holdnyi zsidóbirtokot hap a Vitézi Szék szétosztásra

Kállay Miklós miniszterelnök utasítására intézkedés történt, melynek értelmében a még zsidó kézen levő 5 holdnál nagyobb, de száz holdnál kisebb mezőgazdasági ingatlanok, továbbá az 5 holdnál nagyobb, de 20 holdnál kisebb szőlő- és gyümölcsbirtokok az Országos Vitézi Szék útján azok tulajdonába kerülnek, akik feyverrel, példátadó vitézséggel és onfeláldozással szolgálták a hazát. Az Országos Vitézi Széknek átadott zsidó birtokok területe mintegy 130.000 katasztrális hold. Az Országos Vitéz-

Apollo Filmszínházban

Ifjúságunk, boldog diákkorunk könnyes, mosolyos, emlékei

Diákévek

Belvárosi

Figyelem!

Bökezu kettős műsor!

Karády Katalin óriási sikerű filmje:

Valahol Oroszországban

és a legmulatósabb magyar vigjáték a

Három sárkány

Rendes helvárok!

Jégyelövér!

Edes ellenfél

Főszereplők: Szeleczky Zita, Hajmássy, Kiss Manyi, Latabár, Mály G., Simon Marcsa, Péthes

a CASINOBAN

Előadások kezdete: 3, 5, 7/8 órakor.

Lapán tengeralattjárók az Atlanti óceánon ünneplik a hármasegyezmény évfordulóját

Stalingrád szívében vannak a németek és a város több pontján elérték a Volgát

Tokióból jelentik: (Stefani.) A lapok hangsúlyozzák annak jelentőségét, hogy japán hadihajók jelentek meg az Atlanti-óceánon is és hogy ez összeesik a hármasegyezmény megkötésének évfordulójával. A lapok utalnak arra, hogy a japán tengerészeti erőknek a Csendes-óceánon és Indiai-óceánon kifejtett eredményes tevékenységei után jelesek meg az Atlanti-óceánon, hogy a

többi tengelyállam erőivel együtt ellenőrizzék a világtengereket. A Japans Advertiser azt írja, hogy a japán tengerészeti erők a fél világon kifejtett eddigi tevékenységük után eljutottak az Atlanti-óceánra, mint ahogyan a német tengeri erők az Indiai-óceánon tevékenykednek. Japán és a tengely együttműködése mind szorosabbá és hatékonyabbá válik.

36 páncélost lőttek ki a németek Stalingrádnál

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnoksága közli: A Kaukázusban a német és szövetséges csapatok az ellenség védett állásai ellen intézett makacs támadással újabb teret nyertek és közben ellentámadásokat vertek vissza. A kaukázusi partvidék hajó célpontjai ellen folytatott küzdelemben súlyosan megrongáltunk két teherhajót.

Stalingrád városában a támadó csapatok házról-házra folyó makacs harcokban további megerősített támaszpontokat foglaltak el. Az északi záróállások ellen irányuló tehermentesítő támadásokat kemény küzdelemben elhárítottuk és 36 páncélost kilőttünk. Éjszakai bombatámadásokkal felgyújtottuk a saratovi olajtartályokat. A Volga torkolatvidékén és a

torkolatnál keletre két tartályhajót elsüllyesztettünk és egy lőszerszállító vonatot felrobbantottunk.

A Don arcvonalan viszavertünk egy bolsevista átkelési kísérletet. Voronyezsnél az ellenség megismételte hiábavaló támadásait. Középső és északi arcvonalszakaszon tovább tartanak támadó vállalkozásaink. A bolsevistáknak az Ilmen-tótól keletre végrehajtott helyi jellegű támadásai elhárító tüzünkben összeomlottak.

A Földközi-tenger keleti részében egy német tengeralattjáró elsüllyesztett egy szállító vitorlást.

Brit bombázók a péntekre virradó éjjel zavarórepüléseket végeztek a Kelet- és az Északi-tenger felett. Egy gépet lelőttünk. A tengerészeti légharító tüzérség és az előőrshajók öt gépet semmisítették meg.

„Stalingrád nem fog elesni, hanem feláldozzák

Berlinből jelentik: (NTI.) A német mozikkban bemutatott új heti híradók azt bizonyítják, hogy a német csapatok már napokkal ezelőtt átküzdötték magukat Stalingrád legbelsőbb magváig. A város területén a németek a Volgát több újabb helyen elérték. Ha Stalingrád el-

esik biztosítva van az út a németek számára a Kaspi-tenger felé. A londoni rádió szerint Stalingrád nem fog elesni hanem feláldozzák. Ami most Stalingrádban folyik, az harc az időnyere ségért. (MTI.)

50 megrakott tehergépkocsi és 13 tehervonat pusztulása

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A stalingrádi harcokkal kapcsolatban a véderő főparancsnokság a következőket közli: Stalingrád város területén kemény utcai harcokban több megerősített háztömböt foglaltunk el. Repülőgépeink bolsevista páncélosokat támadtak meg, amelyek a német arcvonaltól előterében akarták megvetni

lábukat. 23 ellenséges páncélost megsemmisítettünk. Harcigépeink az ellenséges arcvonaltól mögötti területen több, mint 50 tehergépkocsit elpusztítottak, amelyek útban voltak az arcvonaltól felé. Az ellenség utánpótlási forgalmában is nagy károk támadtak. 13 tehervonatot találat ért. A német vadászok 16 bolsevista repülőgépet lelőttek.

1000 szovjet harckocsit lőtt szét eddig egy német alpesi páncéloshadosztály

Berlinből jelentik: (MTI.) Mint a Német Távirati Iroda illetékeséről értesül, egy alpesi páncéloshadosztály, mely tulnyomóan bécsiékből áll, Medynától északnyugatra szeptember 24-én az ezredik ellenséges harckocsit lőtte szét, amióta a keleti arcvonalon harcok. A páncélos hadosztály katonái erényeit bizonyítja az a tény, hogy 12 tagját tüntették ki lovagkereszttel és egyikük a lovagkereszthez a tölgyfalombot is megkapta.

Vichyből jelentik: (NTI.) Madagaszkár főkörmányzója elhagyta Tananari-

vót, hogy a sziget meg nem szállott részén megszervezze a további ellenállást. A sziget lakossága a bevonuló angolokat mindenütt fagyos csendben fogadta.

Indiában tovább folynak a súlyos zavargások

Amszterdamból jelentik: (NTI.) A brit hírszolgálat bombayi jelentése szerint Dadar vidékén a rendőrség két ízben használta tüzfegyverét a diákok ellen, akik az utcán máglyákon égették

Kapható **VACS és DOBRIBÁN** Kossuth Lajos-u. 5-7. Telefonszám: 27-33. Rádió és villamosági üzlete

Kapható **Kerenczy Zs. és Emödi J.** villamosági, műszak cikkek és rádió szaküzlet Nagyvárad, Rákóczi-ut 11. Tel. 19-39.

Kapható a **„MUSICA”-ban** **RÁCZ ERNŐ** cégnél Rákóczi-ut 11. szám

Kapható **Péter István** rádió és villamosági üzletében Nagy Sándor utca 19. Telefon 30-43

Kapható **„VOLTA”** **MÁTHÉ ANDRÁS** Szt. László-tér 8. Tel. 32-40.

Kapható **Mózes István** rádió és műszaki üzletben Nagyvárad, Hlatky Endre-u. 15

Kapható: **BODOR LÁSZLÓ** Rádió és műszaki nagykereskedőnél. Szent László-tér 1. Tel.: 22-44.

el az európai eredetű ruhaneműeket. Negyven hindut letartóztattak. Brit repülőgépekről öt ízben tüzeltek hindu tömegekre. A repülőgépek főfeladata abban állott, hogy a vasutvonalok mentén biztosítás céljából a vonatszerelvények előtt haladjanak.. (MTI.)

Bombayból jelentik: (OFL.) Aligar pályaudvarán hindu tüntetők bombát dobtak, amely felrobbant és két embert megölt, kettőt megsebesített. Bombay északi városnegyedeit tüntető csoportok járták be, kidöntötték az utcai lámpákat, kövekké! dobálták meg a társasgépkocsikat és a rendőröket. (MTI.)

Amszterdamból jelentik: (NTI.) Mint az angol hírszolgálat Uj Delhiből közli, Indiában a katonai parancsnokok felhatalmazást kaptak, melynek értelmében követelhetik, hogy bizonyos személyek segédkezzenek olyan munkák elvégzésében, melyek a katonai parancsnokok nézete szerint szükségesek valamely támadás elhárítása vagy olyan károk kijavítására, illetve csökkentése érdekében, melyek támadás következtében keletkeztek.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

„Minden csaták csatája”

Irta: Dr. Pál Árpád

Hetek óta folyik a harc abban a hadi ipari és belső kereskedelmi nagy központú fejlesztett városban, mely a Volga keleti partján negyven kilométernyi hosszúságban terül el és amelyet a bolsevista államalkotók a maguk legszívósabb és legjellegzetesebb vezetőjéről neveztek el, Stalinnól, a „vörös cár”-ról. Ennek a Stalinnak is külön presztizs-kérdésévé lett, hogy az ő városát mindegyképpen tartani kell, s kiadta a parancsot, hogy minden hátrálás tilos; aki onnan a vörös hadseregből menekülni akar, azt a keletebbre álló orosz védővonalak embereinek le kell lönie. A menekülésre alkalmas keleti hidakat felrobbantották, ott visszaözlenni nem lehet, csak nyugatra, a német ellenesség felé szabad hatolni, vagy az ostromlott városban mindaddig kitartani, míg keletről nagyobb bolsevista erők jöhetnek fölmentésükre. Ezek a fölmentő erők azonban sehogyse tudnak odaérkezni, hiába próbálkoznak tehermentesítő ellentámadásokkal, s hiába kísérleteznek, hogy a Stalingrád körül már északról és délről is nyomuló német hadsereg bekerítését átörjék. Minden ilyen bolsevista ellentámadás véres fővel bukik vissza.

A város nyugati oldala felől pedig a német és vele szövetséges haderő már — amint mondtuk — hetek óta benyomult a város területére, de ott adáz ellenállást kell leküzdenie. Ostromgépeket kell alkalmaznia minden utcáért, szinte minden házért. Erről a stalingrádi hírközlésről egyik svájci lap úgy szól, hogy az „minden csaták csatája”, s a birodalmi német sajtó is idézi ezt a „Schlacht aller Schlachten” megjelölést. A német hadijelentés különben megállapította, hogy embertől emberre menő külön megsemmisítéseket kíván a harc Stalingrádban, s az ottani lakosság közül az asszonyok is különös vadsággal vesznek részt az ellenállásban, középkorra emlékeztető személyi viaskodásra állnak ki a hadigépekkel szemben. A német hadvezetés ezzel szemben kimélni akarja a maga embereit, s a szilaj ellenállás leküzdését csak lépésről-lépésre való előhatolással végzi.

A stalingrádi küzdelem így mintegy a mostani világháború központi erőfeszítésévé válik, a küzdő erők ellentétei ott gyűlnek össze leglázasabban, legmesszebb lobogóan. Mintha itt menne végbe a középkori istenítéletek párbajok módja szerint a perdöntő ütközet, hogy két tömegesítő világnézeti eszme közül melyik legyen az emberek és népek vezetője. A bolsevista eszme bajvivói védekeznek egyik oldalon, a nemzeti szocialista és fasiszta vezetés alatti európai eszme bajvivói támadnak a másik oldalon. Az előbbieket elkéseredett ellenállásból valami olyan hörgő életstíluson liheg elő, hogy ez a város, ez a

küzdőpont a végső területük, s ha ezt is elveszítették, minden elveszett. Tovább már csak a megállíthatatlan alómlás következhetik, alómlás arról a csúcsponttól, amit a bolsevista rendszer Stalingrádban a maga hadiservezete és gazdasági élethálózatának összefogása érdekében kiképzett.

A szembenálló világerőknek ilyen jellemző kifejezésévé lett a küzdelem ott Stalingrádban. Köröskörül a világ minden tájára elérő az ottani csata idegfeszültsége, s viszont a világ minden tájáról is odafeszül az érdeklődés. Elsősorban áll legsúlyosabban a maga érdekelttségével a mult világ uralmi eszméje, a nagytőkés pénzvilág hatalmi rendje, mely a haszon és a nyereség szolgálata szerint rendezte be az emberek társadalmát. Attól tette függővé a termelést, az alkotásokat, a munka eredményeiben való részesedést. Ez a világrend hozta a gépeket, a technikai fejlődések mind szédültezebb iramát, s vele lihegő futásúvá tette a versenyt az emberek és népek közötti gazdasági nyereségért, a befektetett tőkék mind nagyobb vagy mind megosztottabb érvényesüléséért. Óriási kultúrát hozott létre vele. De óriási ellentéteket is. Az új világháborúban ezek az ellentétek robbantak ki, ezek eldöntéseért folyik a harc Stalingrádban is. A volt világrend nem hiába érdeklődik olyan lélekzetfojtóvá a harc kimenetelét.

Ez a tőkés világalom a mostani harcban szövetséges társává is tette a bolsevizmust, ami eredetileg a munkásosztály világalomai képlete akart lenni a maga emberközösségi alapeszméje megvalósításával, de a megvalósítást emberirtással kezdte, aztán termelési módját a nagytőkés világrendtől átvett gépekre alapította, s emberirtással megriasztott tömegeit a gépesítés szolgálatába hajította majdnem ingyenes munkaerőként. Megalkotta így az államkapitalizmust, mely előbb a maga technikai fölszerelése végett kezdte meg az üzleti összeköttetést az egyéb tőkés világval, aztán vezetői beleszoktak a nyereség-hajszolásba a többi tőkés módjára. Így alakult ki a bolsevista államkapitalizmus, mely névleg a munkásosztály uralmának akart a kifejezője lenni, belső lényege szerint azonban ugyanegy a tőkés uralmi renddel. Ebből a lényegéből folyt az a készsége is, hogy a tőkeuralmi rend javára elvállalta a mostani világharcban a harcos tömegek szállítását. Európán való osztozást kapott érte ígéretül az angol-amerikai nagytőkés uralma részéről.

Hogy ebben az ígéretben volt-e valami őszinteség, az kérdéses. Közlebb áll annak a valószínűsége, hogy a mult világalom vezetői a népek föl-szabadulni akaró nagy tömegét látják egyik óriási ellenfelüknek, de másik ilyen ellenséges lehetőségnek látják

azt a másik óriási tömeget is, melyet a kommunizmus a maga emberesebb megvalósulásával hozhat. Azonban a népek faji és nemzeti érzéséből kialakult már egy új világeszme, mely a tőkésuralom önzése helyébe a felszabaduló népek uralmát akarja, s mely teljes öntudatúvá lett, küzdelmekben és bajtársiasságban megacélozódott, s Japántól Európáig, onnan Délamerikáig elnyúló politikai, gazdasági és lelki közösséggé izmosodott. Ezt az új világszellemé vált óriást a volt világalom már kész ellenségnek, sőt első számú ellenségnek látja s számitása az, hogy ezt az első számú óriást a másikkal, bolsevista óriással akarja lebírni, hogy egymásnak zudulva, mindakettő elpusztuljon, vagy legalább is tehetetlenné gyöngüljön. Akkor megint ők diktálhatnak a világ fölött.

Egyik lapársunk érdekes tudósítást hozott a harctérről, egy foglyul esett orosz tiszttel folytatott beszélgetésről. A tisztt a bolsevisok hadi akadémiájának volt a tanára, s a fogságba jutása utáni kihallgatásakor elmondotta, hogy milyen nézeturlódások vannak az orosz hadseregben a tudósabb képzettségű tisztek és a bolsevista hadvezetőség között. A hadvezetőség a

fégyverekben való kiképzés nélkül üzi harcba tömegeit, hogy ezzel is növelje bennük a magukra-utaltság kétségbeesését, s ezt tegye hajtóerővé. Nem felvilágosítani, hanem vak-ságot alkalmazni, hogy a vakmerőség legyen a mozgató, — ez a bolsevista hadászat iránya. A hadifogoly tiszt elmondotta, hogy képzett tisztjeik és vezérkari embereik tömeges kivégzése óta támadt náluk ez az új hadi tudomány, melynek ilyen vad ösztönökre hajszolás a legfőbb módszere. Az igazi fégyveres tudással — mondotta ő — hadseregünk talán más irányt adott volna a szovjet-állam politikájának, vele más fejlődést a népek közötti viszonyoknak. Másképp lett „Talán jobb így, hamarabb vége lesz!” mondotta végül lemondó özszeroskadással.

Ebből a megnyilatkozásból sok felvilágosítást kaphatunk afelől, hogy a bolsevista óriásnál már csak a kétségbeesés dolgozik, de ahogyan nincs hite Istenben, úgy elveszett a hite magában is. Stalingrádnál mindenképpen térdre bukik ez a bolsevista óriás. Hiába jajgat és kiáltoz az a nagytőkés uralom frontjára, hogy állítsák föl már a második frontot a másik óriással szemben. Ez a másik óriás, a népek felszabaduló szelleme, ép és megdönthetetlen erőben ott áll a maga egész világon átérő nagyságával, s a maga igaz ügyében való hitével. Stalingrád után csak a hit győzelme következhetik.

Különös harcmóddal küzdenek a japánok Uj-Guinea őserdeiben

Négerzászlóaljak Port Moresbyben

(MN) Az angol „Times” érdekes adatokkal bővelkedő katonai ismeretést közöl a pápuák földjén folyó elkéseredett harcokról. A lap szerint a japánok ujguineai előnyomulásának elsőrendű stratégiai jelentősége van, mert az őserdőkkel borított sziget mind Ausztrália védelme szempontjából, mind pedig a szövetségesek „későbbi északi irányú offenzívájának ugródeszkája” egyaránt nélkülözhetetlen. Ennek azonban a japánok is tudatában vannak és nem fér kétség hozzá, hogy minden erejüket latbavetve az egész szigetet el akarják foglalni.

Port Moresby tehát ostromállapotban lévő elsőrangú katonai tábornak tekinthető, melynek megerősítésére legújabbban amerikai négerzászlóalj is érkeztek, főképpen utak, repülő-

terek és repülőgéposzarnokok építése céljából.

A helyzet ennek ellenére nem sok reménnyel biztat, mivel a japánok a dzsungelháborúban tanúsított hihetetlen ügyességükkel még azokat a tapasztalatokat is teljesen értéktelenné teszik, melyeket az angolok a Maláj-félszigeten szereztek a japán harcmóddorral. Az Owen Stanley-hegytömb vegetációja sűrűségben a malakkai őserdőköt is felülmúlja. Az ausztráliai csapatok ennél fogva kénytelenek a völgyek irányát követő ösvényekhez ragaszkodni, míg a japánok a magasabb fekvésű hegyoldaltakat is felkeresik és így hőven van alkalmuk meglepő rajtaütésekre. Számos sebesült jelentette az angol haditudósítóknak, hogy ellenfeleiket még csak meg sem pillanthatták.

Meztláb, szandálban, halk lépésekkel

A japánok dzsungelfelszerelése primitív, de ennek ellenére teljesen szakszerű. Rendesen meztláb, vagy legfeljebb könnyű szandálokban járnak, úgyhogy lépéseiket lehetetlen meghallani. Nagy előnyük az is, hogy sokkal kevesebb táplálékra van szükségük, mint az európaiaknak. Fégyverzetük a géppisztoly vagy a könnyű géppuska. A hátrább fekvő csapatok könnyű mozsarakkal is fel vannak szerelve, melyeket ösvényekkel vagy pedig egyszerűen teherhordókkal szállítatnak. Zöld egyenruhájuk kitűnően alkalmazkodik az állandó félhomályban lévő dzsungel színéhez. Az ausztráliaiak csak a legutóbbi időben kaptak hasonlóképpen zöld egyenruhát. Miután Libiából ho-

zott khaki színű egyenruhájukkal már sok kellemetlen tapasztalatot szereztek.

Az Uj-Guineán hancoló ausztráliai katonák között nagyon sokan vannak, akik Libiából kerültek ide. Beszámolóik szerint az északafrikai hadszíntéren folyó háború is rendkívüli fáradalmakat követel, a dzsungelháború megerősítései mellett azonban egészen eltörpülnek. Ha saját repülőik gyakori felbukkanása és az a remény, hogy Port Moresby közvetlen közelében, ahol az őserdők már ritkulnak, eredményesebb védekezésre nyílik kilátás, nem bátorítaná őket, az ujguineai háborút máris elveszítettnek kellene tekinteni.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

Mikor csinál Anglia második frontot?

Irta: Csiszór Béla

A Szovjetunióban napról-napra nagyobb a csalódás az elmaradt második front miatt. Churchill moszkvai látogatásakor a bolsevista Oroszországban mindenki azt hitte, hogy végre megvalósul a sokat emlegetett nyugateurópai arcvonal és a Szovjet számára jelentős tehermentesítés következik be. Churchill távolléte alatt történt ugyan bizonyos méretű partraszállás Dieppénél, ez azonban még egy napig sem tartott, s utána az angolok nem győzték elégszer hangoztatni, hogy ebben az évben már lehetetlen a második front megvalósítására gondolni. Majd jövőre! — hangozott a biztatás Moszkva felé, ahol azonban úgy látszik, nincsenek megelégedve szövetségeseik ígéreteivel és biztatásaival és még ezidén akarják látni a heigért nagyszabású segítő hadjáratot.

Most ne azt vizsgáljuk, lehetséges-e megvalósítani a második frontot ebben az évben, vagy hogy miért nem akarja megindítani még 1942-ben csapatait Európa ellen Churchill és Roosevelt? Vizsgáljuk meg inkább azt a kérdést, akar-e egyáltalán második frontot Anglia és ha igen, miért akarja ezt? Szemlélődésünkkel induljunk ki a legegyszerűbb és a legalapvetőbb nézőpontból: azaz abból, hogy Anglia már századok óta állandóan ahhoz viszonyítja minden cselekvését, hogy mennyi előnye származik abból magára nézve és egyáltalán érdek-e az angoloknak az illető dolog. Az olaszokat szokták azzal vádolni, hogy a „sacro egoismo” elvét tartják szem előtt, jóllehet ez sokkal inkább az angolok sajátja, anélkül azonban, hogy ez az „egoismo” „sacro” volna. Egyszerű, rideg, brit önzés az, amely nem tekint magasabb eszményekre, hanem csupán önös angol érdekeket tart szem előtt.

Ha most ebből a szempontból vesszük szemügyre a második front kérdését, akkor elsősorban nyomatékosan meg kell cáfolnunk azt, mintha Anglia a második frontot a bolsevisták tehermentesítésére igyekeznék felállítani. Távolról sem. Hiszen nyilvánvaló, hogy amikor kitört a német-szovjet háború, Anglia vezetői nem győzték eléggé boldogan dörzsölni kezüket, mert ezzel egyidőre alapvetően megváltozott helyzetük: ama rövid időt, ami alatt Franciaország kiesése után egyedül kellett felvenniök a küzdelmet a német őriaszal, most felváltotta a bolsevisták előtérbe állása Angliának ismét nem kellett egyedül harcolnia! Anglia nem jószívűságból, vagy emberbaráti készségből ígért támogatást (és adott is később) a bolsevistáknak, nem romszenvéből kötött katonai és baráti ügyi szerződést velük, hanem egyedül azért, hogy ösztönözze őket a vég-sőkig való kitartásra a németek el-

len. Az egyik angol miniszter, az azóta már megbukott Brabazon repülőügyi miniszter nyíltan ki is jelentette annak idején, hogy Anglia a német és a szovjet hadsereg elvérése vár, és azután egyeduralgódóként veszi kezébe a kontinens irányítását.

Churchill valahányszor a bolsevisták megunták a brit ígéreteket, mindannyiszor nem győzte elégszer hangsúlyozni, hogy minden lehető támogatást megadnak és felállítják a második frontot. Csak azt nem mondta meg, hogy mikor. És ezen a mikoron van a hangsúly. Churchillnek nemcsak az volna a fontos, hogy Németország elvérezzék, de Anglia szempontjából — és ugyanez Roosevelttől álláspontja is — az is fontos lenne, hogy a Szovjetunió se maradjon erős. Eppen ezért kétségtelen, hogy mindaddig nem állítják fel a második arcvonalat, és nem próbálkoznak hídfőállást kiépíteni, majd inváziót kezdeni Nyugateurópában és egybeült, amíg a Szovjet bírja a harcot. Mi-

helyt látják, hogy közel van a végomláláshoz, egészen bizonyos, hogy csapatokkal sietve akarják majd elárasztni a kontinent, nehogy Németország kiaknázza megérdemelt győzelmét.

Épígy bizonyos az is, hogy abban az egyáltalán be nem következő esetben, ha Németország fegyvereit nem kíséri a hadiszerecsény és a bolsevisták megerősödnek, Angliának egyáltalán nem volna érdeke, — beengedni a bolsevistákat Európa szívébe, sőt Nyugateurópába. Az angolok tehát ebben a végszükséget jelentő helyzetben szintén megcsinálnák a második frontot, de csakis ekkor és nem már most, amikor még a két szembenálló fél a keleti fronton fogcsikorgatóan heves küzdelmet vív egymással, s a fölényesebb német haditaktikát, hadvezetést és minőségű igyekszik kiegyensúlyozni a bolsevista fanatizmus és mennyiség.

Jól látják ezt most már Moszkvában is, ahól egyre keserűbb hangok

hallatszanak Churchill és az angolszások ellen. Jól látják, hogy Anglia és Amerika egyáltalán nem akarja megsegíteni már most őket, amikor még a bolsevista szövetséges kétségbeesésében még hevesen küzd. A moszkvai csalódottság jutott kifejezésre Alexandrov bolsevista propagandafőnök minapi rádióbeszédében, amikor kijelentette, hogy a Szovjet mélyesleges elkeseredettséggel látja, hogy míg Németország oldalon egész Európa harcol, addig a Szovjetunió minden segítség nélkül egyedül áll. A moszkvai sajtó egyre erősebben kezdi hangoztatni, hogy az Angliában bízó európai nemzetek kivétel nélkül egyedül maradtak. Amennyiben a második frontot a legsürgősebben nem valósítják meg, — folytatja a moszkvai sajtó, — úgy az erre vonatkozó angol ígéret a világtörténelem legborzalmasabb blöffje lesz.

Mi magyarok is mindenesetre csak megelégedéssel vehetjük tudomásul. Angliának ezt a tiszta érdek politikáját, mert bizonyosnak látszik, hogy a britek egyáltalán nem sietnek a szovjetet tehermentesítő támadásukkal és hamarabb bekövetkezik a szovjet összeomlása és legyőzése, mint az angolszások hirhedt és régóta ígért támadása

Enyhítette a tábla a sikkasztással vádolt Moldoványi Péter büntetését

Kedvező vallomást tettek a bejelentett tanúk

Nagyvárad. Lapunk a visszacsatolás utáni hónapokban naponta foglalkozott a Romániából menekült magyarok ügyeivel, akiknek száma végül is olyan döbbenetes módon elszaporodott, hogy elérte a 16 ezer főt. A menekültek gondozása és ellátása komoly gondot okozott Rajnay tábornoknak, a város akkori katonai parancsnokának, illetve a katonai közigazgatásnak, de leküzdve minden nehézséget, a menekült emberek ellátása és elhelyezése néhány hónapon

belül végleges formában rendeződött.

A nagyváradai hármasszámú menekült táborban, ahol gyengélkedő aszonymokat és gyermekeket helyeztek el, állandó panasz hangozott el amiatt, hogy az élelmezés körül visszaélések történnek, a tejadagokat és egyéb élelmiszereket elvonják a tábor vezetői az arra utaltak elől. Az ügyet végül is kivizsgálták és több terhelő vallomás után eljárás indult Moldoványi Péter gondnok ellen.

Moldoványi szállására.

A táblai tanács végül is megváltoztatta a törvényszék ítéletét és Moldoványi Pétert 6 hónapi fogságra ítélte, de a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

Regős-est a Levente Otthonban

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap este fél hét órára volt kitűzve a Levente Egyesület által rendezett Regős-est. Látszott a gondos előkészület minden terein. A ragyogó tisztaságú nagyteremben 500 vadonatúj ures szék várta az 500 válogatott meghívóval kiértesített közönséget. A folyosón a parancsnok élén beosztott tisztek és leventék várták az érkezőket. Csupa figyelem és udvariasság volt minden fele.

A műsorral mit is írjunk? Országos hírvé regősök, kiprobált, magasszínű számai peregettek le előttünk. A jelenlévők halásan tapsoltak és együtt énekeltek a szereplőkkel. Mindenütt csak elismerő szavakat hallunk és csak azt állapítjuk meg nagy sajnálattal, hogy az 500 válogatott meghívó mindössze 50 fő érdeklődőt tudott összeverebüválni a kitűnő műsorú levente estére. Erre a különös jelenségre egyébként még visszatérünk lapunk hasábjain.

Biróság elé kerül a gondnok

1941 január havában hivatali sikkasztás vádjával terhelten vizsgálati fogságba került Moldoványi Péter, majd hathónapi fogság után kiltűzte a törvényszék a főtárgyalást. Számos tanu terhelő vallomása után a büntetőtanács háromévi börtönbüntetésre ítélte a vádlottat, Moldoványi az ítéletet súlyosnak találta és azt megfellebbezte. Így került az ügy a nagyváradai Tábla elé, mely pénteken délelőtt tárgyalta másodfokon.

A táblai tanács dr. Fildán Emil, dr. Harsányi Imre és dr. vitéz Pajor Kálmán hosszasan tárgyalta a per anyagát, újból kihallgatta a vádlottat, aki ártatlanságát hangoztatta azt állítva, hogy a szakácsnő rosszindulatból jelentette fel, továbbá a két mázsa paszuly, zsír és egyéb félretett élelmiszert nem a saját céljára tartotta

meg, hanem arra, hogyha a létszám emelkedni fog, legyen tartalék.

A Tábla tanácsa megidézte maga elé Kovács Jolán Nagyvárad városi szociális előadónőjét, aki mint tanu részletesen elmondotta a menekültek helyzetét, megjegyezve, hogy a táborparancsnok Tasnády György ellen is később bünyvádi eljárás indult. Moldoványi ellen azonban nem vallott terhelően Kronberger Ferenc, a menekült tábor helyettes gondnokának tanuvallomása szintén kedvező színben tüntette fel a vádlottat.

Dr. Hasas Emil védő arra hivatkozott, hogy a sikkasztás nem történehetett meg, mert az élelmiszerek az iskolában elhelyezett tábor területén voltak elhelyezve és az elszállított két mázsa paszuly az I. számú menekült táborba lett irányítva, nem

Még csak néhány napig!!!

Még csak néhány napig!!!

Artista olimpiász varieté

A Református Kultur palotában

ma szombaton és vasárnap naponta 2 előadás

délután 4 órakor és este 7 órai kezdettel. A délutáni előadáson is a teljes esti műsor. Jegyelővét délelőtt 10-11-ig és délután 4 óráig a Kulturpalota pénztaránál.

Családi otthonról, kis kertés családvédelmi lakóházzal álmodik egy életerős, népes magyar család

La'os, Feri, Béla, Ica, Rózi, Mancsi, Erzs, Irén: a Szabó-család nyolcgyermekes szép családjának fiatal hájtásai

A Püspöki-út mellett létesülő új telepen már befejezéshez közeledik a Nép- és Családvédelmi Alap húsz ikerháza, amelyekben — a terv szerint október végén — ismét negyven sokgyermekes, arra érdemes családnak fognak otthont nyújtani. Máris számos kérvény érkezett az igénylőktől, s a népjóléti hivatal megkezdte alkalmazottjaival a környezettanulmányokat, amelyek alapján el fogják dönteni, hogy a sok igénylő közül kik azok a családok, akik a rengeteg igénylő közül — az összes körülmények egybevetésével — a legérdemesebbek. Tekintettel arra, hogy az új telep közel van a nagyállomáshoz igen sok vasúti altiszt és még kisebb vasúti alkalmazott nyújtotta be kérvényét. A közalkalmazottaknál kedvezően esik latba a mérlegelésnél az a körülmény, hogy szabott fizetésük lehetővé teszi számukra a juttatott házak értékének meghatározott idő alatt való letérlesztését, viszont szociális szempontok inkább azok igénye mellett dönté-

nek, akik teljesen magukra hagyatva, biztos jövedelem nélkül küzdenek meg a nagy család fenntartásának feladatával.

Sokan álmodnak a Püspöki-úti családi házzal

Az új, igen nagyarányú házjuttatás előkészítő munkálatai nagy erővel folynak s október közepére már körülbelül tiszta képet akar magának alkotni a népjóléti hivatal vezetője a kérvényezők számbavehetőség szerinti rangsoráról. Nem kis feladat ez, mert Nagyváradon a sokgyermekes családok százait tartják nyilván s az igénylők nagy tömegekben jelentkeztek kérvényükkel, annál is inkább, mert a Püspöki-út melletti új telepen két forgalmas útvonal között való elhelyezése, egészséges fekvése, példászerű beosztása és a célnak tökéletesen megfelelő megépítettsége örök vágyalmot valósít majd meg azok számára, akikre az illetékesek választása esik.

Szabó La'os nyolcgyermekes favágó is családi házat akar

A Mátyás király-út 104. szám alatt lakik Szabó Lajos nyolcgyermekes családapa, aki szintén beadta kérvényét: ezert házat kapni itt. A szomszédok, — akikkel a véletlen hozott össze, — a lehető legjobb véleménnyel vannak róla. Meseélték nekem, hogy már jártak is Szabóknál a népjóléti hivattól. Környezettanulmányt végeztek náluk, de nem nagyon bíztatták őket, mert mondták nekik, honnan teremti elő egy favágó azt a havi 35—40 pengőt, amivel a neki juttatott ház értékét körülbelül 30 év alatt meg lehet téríteni?...

Nem tudtam ellentálni, hogy meg ne látogassam Szabókat. Együtt találtam az egész családot az irdatlan udvar végében lévő egyetlen szoba előtt, ahol a tiztagú család zsüfolódik. Az apa épp munkából érkezett, kék kezelt ruhát viselnek. Nincs is Szabó Lajosnak favágó kinézése. Beszéde, tekintete, mozgásai már a megismerkedés pillanatában öntudatos, értelmes munkásember benyomását kelteik. A tisztességes szegénység légköre veszi körül, de nem a nyomoré.

„Hála Istennek, mind jó tanulók!”

S a felesége fiatalos, csinos, eleven szemű, szép fehér fogorú, izés beszédű asszony, senki se mondaná róla, hogy már tizenegy gyermeket hozott a világra. Pompás emberfajta ez, keresve se találhatnánk jobbat a szociálpolitikusok. A gyerekek is, egyik szebb, értelmesebb, egészségesebb a másikkal. Vidáman és illedelmesen nyüzsegik körül az embert, a két szülő alig tudja elorjázni a nevüket: Lajos, Feri, Béla, Ica, Rózi, Mancsi, Erzs, Irén. A legnagyobbik már 18 éves legény, ő csak egy percre jön, hogy éppen bemutatkozzék, mert az udvarban lévő pékműhelyben dolgozik s már húsz pengőt keres hetenként, s minden fillérért, még a különkeresét is hazahozza. A legkisebbik pedig három hónapos.

Négyen iskolakötelesek, — magyarul a apa. — Mindennap hol egyik két pengőt irkára, könyvre, tandíjra, hol meg a másik. De, hál' Istennek, jó tanulók, mind jó gyerekek, már a kicsinyek is úgy mennének óvodába, hogy alig lehet visszatartani őket. De elég, ha az iskolaköteleseknek elő tud teremteni a beiratási díjat.

Rettentő nagy gond ez a nyolc gyermek. Hiszen akadt volna Szabó Lajosnak úgynevezett fixfizetéses állása: a villamos társasághoz is be tudott volna jutni, gyárba is hívták, az egyik szálloda tulajdonosa is felkínálta neki a fűtői állást, de ő havi 80—100 pengő-

ből nem tudja eltartani a családját, azért maradt meg favágónak. Így heti 50—60 pengőt akkor is megkeres, ha nem kap minden nap munkát. Mert ha az asszony és a nyolcadik elemista Feri fiú is segítget neki, hat méter fát könnyű ezerrel felvág egy nap s ez kerékben húsz pengőt jelent.

Ugy bizony. Minden reggel azzal indul el hazulról Szabó Lajos alkalmi munkás, hogy 10 pengőt meg kell keresnie aznap, különben nélkülözni lenne kénytelen a család. Kísérleljük meg beleélni magunkat ebbe a helyzetbe. Ha a csecsemőt és a már kereső nagy fiút nem számítjuk, akkor is hat gyermeknek és két felnőttnek kell élelmet szerezni naponta. Van Szabóknak egy családi felvételiük. Mint az orgonásipok, úgy sorakoznak rajta a gyerekek. És mind rendesen fel van öltözve, mind egyiknek cipője van. Hogyan lehet ezt biztos állás nélkül, fix nélkül, családi pótlék nélkül csupán favágó tőrészel és fejszével előteremteni? És amelletted kedves, okos, jó gyerekeket nevelni. Meg kell hajolni a derék házaapár hősiessége előtt.

Nehéz dolgoz nyolc eleven gyermekkel lakást találni

De mindennél nagyobb gond nekik a lakás. Ezt a kis szobát is csak úgy tudta bérbevenni Szabó Lajos, hogy, mikor a

házigazda a család, a gyermekek száma iránt érdeklődött, másról kezdett beszélni. Mert azelőtt megtörtént, hogy mikor a háztulajdonos megtudta, hogy nyolc gyermekkel akar bevonulni a már lefoglalt lakásba, inkább megduplázva visszaküldte a foglalót, de hallani sem akart róla.

— Én belátom, — mondja megértően az apa, — hogy nem is minden ház alkalmas ekkora család befogadására. Ez a házigazda is ki szeretne már tenni innen, nem mintha zavarnák őt, vagy a lakókat a gyermekek, hiszen elég nagy az udvar, hanem mert más célra kell

neki ez a kis szoba... Ki kellene valahogy szorítani nekünk egy házat, mert ki tudja, hány gyerek lesz még? Hiszen még csak harminchat éves vagyok s a feleségem harmincöt...

Mindketten derűs nyugalommal néznek a még várható gyermekáldás elé. Bátorak és erősek: a lakásviszonyokon kívül nem panaszkodnak semmire sem. Sőt: a férfi nagy nyugalommal és hártározottan jelenti ki:

— A rendkívüli viszonyokhoz képest meg vagyok elégedve a helyzettel. Különös gondja van a jó Istennek reánk. Csak betegség ne legyen s akkor megélünk. És biztos vagyok benne, hogy ha kapok egy családi házat az új telepen, s ha egészséget ad az Isten, elő tud teremteni azt a havi összeget, amit a népjóléti kíván a ház értékének törlesztésére.

Ahogy nézem ezt a munkaképességtől és akaratától duzzadó férfit gyönyörű családjá körében, el is hiszem neki. Tisztelettel ajánlom őt az illetékesek figyelmébe.

JAVOR BÉLA.

Október 1-én kezdi meg működését a Tejközpont

Nagyvárad. Saját tud. Soós István dr. polgármester szombaton délelőtt fejezte be tárgyalásait az Országos Tejközpont vezetésével, amelyek eredményeként Nagyváradon október 1-én kezdi meg működését a helyi tejközpont.

A város a Szent István-tér 3. szám alatt bocsát megfelelő helyiséget a tejközpont rendelkezésére, ahol a tejközpont egyelőre ideiglenes, később azonban az előreláthatólag több hónapig tartó átalakítási munkálatok befejezése

után végleges keretek között fog működni.

A mai megbeszélés alapján szerződés-tervezetet készítettek, amelyet a polgármester a szerdán tartandó kisgyűlésen fog előterjeszteni.

A földművelésügyi minisztérium 250 ezer pengő segélyt utalt ki a nagyvárad tejközpont céljaira, amely támogatás nélkül e nagyfontosságú intézmény nem lett volna megvalósítható.

Háztulajdonos és lakó különös háboruszkodása a bíróság előtt

Szabad-e szemetet és trágyát rakni a lakó ablaka alá?

A Magyar Tudósító jeleinti: Egy özvegyasszony „cselekménytől való eltiltás” címén pert indított a háztulajdonos ellen, akinek házában lakott. Keresetében kérte a bíróságot, tiltsák el a háztulajdonost attól, hogy a ház kapuját állandóan zárva tartsa, a lakása alatt lévő pinceablakait feleslegesen nyitva tartsa, ablakai alá szemetet, hulladékot, a kert földjének javítására szükséges trágyát és egyéb kellemetlen, sőt bűdös szagot árasztó anyagot rakasson, további kötelezzék, hogy télen a kapubejárattól a ház vezető járdán a havat takarítsa el és a síkosság megakadályozására hintesse be. A tárgyaláson a háztulajdonos azzal érvelt, hogy nincsen házfelügyelője és ezért tartotta a kaput zárva, de minden lakónak kulcsot adott, a pinceablakot azért tartja nyitva, mert a pincében élelmiszert tart, a szemet, trágya pedig távol áll a lakó ablakaitól. Ezzel szemben az özvegyasszony arra hivatkozott, hogy amikor a pince ablakait becsukta, a háztulajdonos az ablakot leszereltette s emiatt a pince fölötti lakást nem lehetett átűteni. A járásbíróság egyik panaszt sem talált alaposnak és a keresetet elutasította. Fellebbezés folytán az ügy a törvényszék elé került, amely a járásbíróság

ítéletét részben megváltoztatta, megállapította, hogy a háztulajdonos a lakót birtokában megháborította, mert a pince ablakait télelű kinyitotta, sőt leszereltette, továbbá a szemetet és a kert művelésére szolgáló trágyát a lakó ablakai alá rakatta s heteken át ott tartotta és ezért ezektől a cselekményektől esetenként kiszabandó pénzbírság terhe mellett eltiltotta. Az ítélet indokolás szerint a bizonyítási eljárás eredményéből a törvényszék úgy találta, hogy a birtokpanaszai részben alaposak és ezért a kifogásolt cselekményektől eltiltotta.

Gépjárművezetőképtő

(autó és motorkerékpár)

magántanfolyam

kezdődik csütörtökön, október 1-én este 7 órakor. Beiratkozni lehet az iskola irodájában Ritoók Zsigmond utca 15. szám. — Telefon 22 09. — (Andriska garage) Délelőtt 11—12-ig este fél 5—9-ig

Egy házparancsnok naplójából

Egészen csa ádias lett az élet a ház lakói között. Feleségemet elkapja egy kicsit a büszkeség. Javítunk és szépítünk az óvóhelyen

Szeptember 10.

Megtörtént a második légitámadás is Budapest ellen. A rádió kezdettől figyeltem a figyelmeztetéseket. Emeley úr leküldött hozzám, hogy haligatom-e? Persze, hogy hallgattam. Mentem is szólni mindentel, hogy esetleg legyenek készen. Forkas úr most is különkődni akart, mert azt mondta: menjünk akkor le most, legalább nem kell kapkodni, ha itt is megszólal a sziréna. Nem értem ezt a nyegle ticsurl. Miért nem akar rendesen viselkedni? A Kovács úr nagyobbik fia, a nyolcadikos rögtön megmutatta, hogy már van kétfényű zseblámpája. Kovács úr maga rászólt a gyerekekre. Hogy csak tanuljanak tovább, de legyenek készen a könyvük, ha kell menni. Kökény Pistánénál volt most is legnagyobb az ijedelem. Jaj, mi lesz velünk? Óbégatolt szüntelen. Mit felhitem neki? Amit az Isten akar — ezzel aztán meg is elégedett, de látam, hogy csudamód begyült megint.

Emeley úrhoz is bementem. Nevetve megfenyegetett: Nagy kópé maga Péter — mondotta — hát miért kellett ország-világ elé vinni a magunk dolgát? Ne tessék haragudni — feleltem — olyan szépen kérték tőlem az irkát, hogy észre sem vettem, amikor odaadtam. De láttam rajta, hogy nem bántottam meg semmivel. No jó, csak jegyezzen tovább — bocsátott el a végén. Olyan vállveregetéstéle volt ez a kis házsártoskodás. Megvallom, még jól is esett. De vajon Forkas úr elolvassa-e? Biztosan. Mert mostandában nagyon furcsa szemmel néz rám. Majd Kökény Pistánénak is megmutatom. Gondolom, lesz majd érte mit hallgatni.

A légitámadásról olvastunk az újságban. Olyan jól esett olvasni, hogy a magyar ágyúk felkergették a muszka gépmadarakat s hogy nem tudták jól ledobni bombáikat. Gondolom, nem igen lesz kedvük egyhamar jönni.

Szeptember 14.

Emeley úr ma hivatott. Megkérdezte, hogy jól szól-e rádióm (így mondotta: a rádiója!) azután affelől is érdeklődött, hogy nincs-e valami újság a Légő parancsnokságnál. Mindenről felvilágosítottam. Emeley úr egyébként azt is mondotta, hogy időnként keressem fel. Nem hallgathatom el, hogy az elsőtétítés, no meg az első légiriadó óta egészen megváltozott a ház élete. Én úgy látom, hogy egy kicsit közelebb vagyunk azóta egymáshoz. Emeley úr jó volt ezelőtt is, de valahogy mindig nagyon fölöttünk állott. Mióta együtt összebujtunk a pincében és mind arra gondoltunk, hogy az ellenség egytormán támad mindannyiunkra, azóta másképpen beszél velem is, de mindenkiel. Kovács úrral is gyakran látom meg-megállani a Kovács úr gyerekeivel is. A kislányoknak Emeley úr felesége gyümölcsöt is szokott adni és hívja a kis unokáikhoz játszani őket. Kökény Pistáné egészen odáig van, hogy Emeley úr egészsége felől érdeklődik. Még a Darai kisasszonyokon is meglátzik az elsőtétítés, pedig ezek ezelőtt nagyon begyések voltak. Talán nem illik leírni, de én már csak elmondom: a riadó alkalmával úgy jöttek le, ahogy éppen voltak, nagyon is házi ruhában

és elég takó képpen. No, csodálkozunk is rajtuk, mert egyébként sohasem mutatkoztak így. Lehet, hogy ez változtatta meg őket. Farkas úr maradt különös, amilyen azelőtt volt, de legalább megtudtuk, hogy mennyit ér. Én úgy látom, hogy mindenki haragszik rá, de főképpen a feleségem, aki féltékenyen lesi, hogy kinek nem tesz az én parancsnokságom. Tegnap éppen arra léptem be a kapun, amikor szóváltásban voltak. Csak a feleségem utolsó szavait hallottam, de azokból azt vettem ki, hogy nagyon komolyan veszi nagy tisztességemet. Nem baj, legalább néha ezzel tudom letorkolni, egyébként úgy sem igen megy. De azt már nem szeretem, hogy Kökény Pistáné kezd lenézni, pedig azelőtt együtt szapulták Emeley úrral, meg a Darai kisasszonyokat. Meg is mondtam neki, hogy ez nem szép. Ha Emeley úr éppen most lett olyan népszerű, neki sem szabad magasan hordani az orrát.

Szeptember 20.

Tegnap alapos vizitot tartottunk a pincében Emeley úrral. Arról volt ugyanis szó, hogy egyet-mást javítani kellene, mert bizony ráfér. A kítaka-

ritás nem okozott nagyobb gondot. Ezt majd elvégezzük. De az igazgat megvallva, még sok minden hiányzott. Ed-dig nem igen mertem ezt megmondani Emeley úrnak, mert láttam nála a jóakaratot, gondoltam magától is rájön. Rá is jött. Ajánlottam, hogy szerezzünk be gyékényágyakat. Az olcsó is és jó is. Ha több időt kell tölteni a pincében, még aludni is lehet rajta. Aki pokrócot hoz le, az reggelig is kibírja rajta. Több ülőhelyet is készítettünk. Hátha idegenek is jönnek majd be hozzánk. A Kovács úr fia ajánlotta, hogy egy kis kályhát is kellene beállítani, mert lesznek még hidegek is. De hát akkor vajjon jöhetnek-e a repülőgépek? A gondolat azonban nem rossz. Ugy láttam, hogy Emeley úr hajlik is rá. Abba is hamar belement, hogy valami ócska pokrócot, szőnyegféléit terítsünk le. Itt is eláll úgy, mint a lomtárban és egészen megszépíti a pincét. De jót is tesz Emeley úr vette észre, hogy az egy villanykörte nem elég. Majd hivatja a szerelőt és többet csináltat, mert több asztalt is hozatott le. A Kovács úr gyerekei tanulni fognak, ha lejönnek, mi is olvasni akarunk, meg Kökény Pistáné is — mondotta hamiská-

Johann von Leers német egyetemi tanár érdekes előadást tartott az európai agrárpolitika kérdéseiről

Nemzetpolitikai szempontok vezetnek ma a felelős vezetőket a mezőgazdaság kérdéseinek megoldásában

Nagyvárad. Saját tud. Magasszínvonalu és fölötté érdekes előadást tartott tegnap este a Német Otthonban a Német Akadémia a nagyváradi Lektorátusának rendezésében Johann von Leers jeni egyetemi tanár, a német és az európai agrár és agrárpolitikai kérdések egyszerű ismerője és kutatója az európai időszerű agrárpolitikai problémákról és feladatokról. Az előadásra szép közönség gyűlt össze, amelynek soraiban ott láttuk dr. Cziffra Kálmán megyei

főispánt, Eduard Lurtz birodalmi konzult, a helyőrség tiszti küldöttségét, a város képviselőtársaságában Rozslav István tanácsnokot, a róm. katolikus püspökség részéről dr. Hanzély Lajos püspöki titkárt, dr. Sólyom Kálmán itélőtáblai bírót, a német kolónia számos tagját és még sokan másokat. Ugy az előadás tartalma, mint az előadó Johann von Leers tanár közvetlen előadási módja mindvégig leköttötte a hallgatóság figyelmét

Három korszakalkotó blokádn

Johann von Leers előadásában Európa agrárpolitikájának fejlődését és problémáit három kiemelkedő történelmi korszak egymáshoz kísértetiesen hasonló mozzanataiban mutatta be: a francia forradalom, az elmúlt világháború és a mostani világháború kontinentális blokádjában.

A francia forradalom előtt Európaszerte patriarkális elhanyagoltságban volt Európa mezőgazdasága. Természetesen primitív és rossz volt a táplálkozás. A földművelés a legkültebb volt, a takarmánytermelés és állattenyésztés majdnem semmi. Anglia kontinentális blokádjában ilyen állapotokban találta a francia forradalom Európáját, amely ebben az időben már nagymennyiségű nádenkrot hozott be Indiából. A forradalom nyomán keletkezett európai háború ezenkívül felvetette a gabona és a takar-

mány kérdését, sőt az állattenyésztését is, mivel a hadseregek számára ezek elsőrendű fontossággal bírtak. Európa a blokádn miatt rájött a cukorrépa termelésére és ennek nyomán a többi növények nemesítésére, intenzívebb, belterjesebb termelésére is. A fejlődési folyamat az egész XIX-ik századon keresztül tart

A XX. század liberálisizmusának pusztítása

Európa mezőgazdasága ebben a században óriási haladást és helyes agrárpolitika Európa népei számára tudta volna hasznosítani ezt a fejlődést. Azonban közbelépett Anglia liberálisizmusával. Európa népei nem értették meg, hogy Adam Smith Anglia, az angol birodalom számára alkotta meg rendszerét. Angol érdek volt,

Felhívjuk olvasóink figyelmét

a 49-ik magy. kir. Osztálysorsjáték páratlan nyeresi esélyeire: közel **11 millió pengő** kerül kisorsolásra. Egyetlen sorsjeggyel szerencsés esetben nyerhető

700.000 P.

Jutalom **400.000 P.**

Főnyeremények: **300.000 P.**

100.000 P., 70.000 P., 60.000 P.,

2 x 50.000 P., 2 x 40.000 P.,

30.000 P., 16 x 20.000 P.,

27 x 10.000 P., stb., stb.

Sorsjegyárak osztályonként:

nyolcad: 3.50 P., negyed: 7 P.

fél: 14 P és egész 28 P.

Sorsjegy az összes főarúsitónál kapható.

A sorsjegyek fele nyer.

san és szemével odavágott az asszony felé, aki lassan lesompolygott a pincébe. Csak úgy hízott Kökényné mája, hogy Emeley úr vele is törődik.

Egy szóval a pince olyan barátságos lett, hogy még én is szívesen elaknék benne. (Polytattjuk.)

hogy a nemzetek közötti munkamegosztás és a szabad kereskedelem hangoztatásával az egész világ mezőgazdaságát az angol hatalmi törekvések szolgálatába állítsák

Világtörténelmi dátum nemcsak Anglia, hanem az egész világ életében 1846, amikor Anglia eltörölte a gabona védővámját. Ezáltal tönkretette saját mezőgazdaságát, de egy évszázadon át állandóan visszatérő válságsorozathoz döntötte egész Európa mezőgazdaságát is. Anglia mezőgazdasági téren központja lett azoknak a hatalmas világgöröknek, amelyek kül- és belterjes gazdálkodás különböző fokozatait jelzik. Anglia sorhajárta ezeket a köröket aszerint, hogy hol kapta olcsóbban a gabonát. A többi országok természetesen válságokba sodródtak. Így jutott el Anglia a tengerentuli behozatalra, amelynek terményeivel olcsóság tekintetében Európa nem tudott versenyezni. S mivel a liberálisizmus szellemében a mezőgazdaságot ebben a században csak kereskedelmi és pénzügyi szempontból nézték, a válságok közben sohasem döbbsentek rá eléggé arra, hogy vajjon a szétzillesztett európai mezőgazdaság el tudná-e tartani Európa népességét, ha elvágnák a tengerentuli behozataltól, amelynek teljesen kiszolgáltatta Európát a liberális, valójában pedig az angol világhatalmi politika.

Igy köszöntött Európára az első világháború. Szervezetlen és felké-

születlen volt Európa ebben a háboruban. A mezőgazdaság problémáit csak a kereskedelmi és pénzügyi politika szemüvegén keresztül látta és nem gondolt senki arra, hogy a mezőgazdaság legalapvetőbb kérdése és problémája: a népesség táplálása, eltartása, a nemzeti agrárpolitika.

A világháború után Mussolini volt az első, aki ezt az igazságot saját országán belül, az autarkia nevében felvetette. Mindenki előtt ismeretesek a „Batglia del grano” jelszavával indult erőfeszítések eredményei. Olaszország sok részében nagyon elmaradt volt mezőgazdaságilag, mégis sikerült a lakosság táplálékát ma mindmennyig teljes egészében biztosítani.

Nemzeti agrárpolitika a világháború után

Izazi nemzeti agrárpolitikát, amely egységes terv szerint szervezi meg a mezőgazdaságot arra, hogy az ország német ellátása, a Harmadik Birodalom indított el. Alapvető feladata: a gabona és a többi élelmiszerek nem lehetnek a spekuláció martaléka, nem lehetnek a pénzügyi manipulációk eszközei, mint ahogy nem lehet az a muníció, a fegyver sem, mert mind a kettő a honvédelem elsőrendű eszköze.

Ismerette előadásának ebben a részében Johann von Leers tanár azokat a sokszor drasztikus eszközöket, amelyeket a Német Birodalom igénybe vett a termelés fokozására, az eredmények növelésére. Adatokkal illusztrálta, hogy a legfontosabb szükségleteknél már ma mindmennyig az önállóan tartanak.

Hat év alatt sikerült megteremtteni az egységesen megszervezett német mezőgazdaságot — mondotta a továbbiak során. — Ha több idő lett volna, ha nem kényszerítik Németországra a háborút, teljesen megoldották volna a népesség teljes ellátását. Ilyen is a háború kitörésekor 5,6 millió tonna gabonafőlése volt Németországnak és ma mindmennyig annyi cukra.

Európa végre megráztatolt

Azonban a háború kitört és Annelia régi bevált módszeréhez a blokáddal utult. Európa ismét szembetalálta magát népessége eltartásának nagy problémájával, most még inkább, mint a francia forradalom és az első világháború idején. A blokáddal, amely a Szovjetunió hadhalálásával keleten is bezárult, vaskövetkezetességgel magával hozta az európai mezőgazdaság magaráztatolását. Ennek a magaráztatásnak mozzanatai voltak az angol piáchoz kötött országok — Dánia, Hollandia — Európa felé való fordulása. Többé egy ország sem üzhett egyéni és önálló mezőgazdasági politikát, mert Európa sorsa minden hadviselő, semlegességben élő vagy legyőzött nemzet számára egy és ugyanaz lett.

Ezt az egységet és közös érdeket szolgálja a gyakorlati kutatásokra alakult Nemzetközi Földművelésügyi Intézet. Ez az intézet pontos kimutatókat készített egyes országok teljesítőképességéről. Érdekes adatokat közölt J. von Leers a francia mezőgazdaság hihetetlen elmaradottságáról, amit a múlt század már említett Európa-ellenes mezőgazdasági politi-

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

kája magyaráz meg, számbelileg pedig azt sejteti meg, hogy Franciaország földje, amely könnyen táplálhatna 100 millió embert, ma 42 milliót is nehezen tud eltartani. Vázolta azután, hogy milyen nagy munkát végeznek a megszálló katonai hatóságok a francia mezőgazdaság felemelésében. Mezőgazdasági gépeket kapnak a franciák, akiket meg kell tanítani a földművelésre és arra is, hogyan kell kijavítani ezeket a gépeket Franciaország elmaradottságával kapcsolatban rámutatott arra Johann von Leers tanár, hogy a kontinens szervezett mezőgazdasága nem tűrhet meg önzést és elhamarkodottságot. Olyan állapot lenne ez, mint egy teljesen modern hadseregben Mária Terézia

korabeli muskétások, Wallenstein-korabeli lovasság, kereszties vitézek, római légiók és kőbaltás emberek. Vázolta azután Ukrajna bekapcsolódásának jelentőségét.

A jövő Európája tehát mezőgazdaságilag egységes, szervezett közösség lesz, amelyet a legegészségesebb nemzetpolitikai elvek és célok fognak vezetni, nem pedig a spekuláció. Magyarországnak ebben a szervezett egységben kimagasló szerepet biztosít mezőgazdasági jellege, földrajzi helyzete, amely arra rendeli, hogy Európa virágoskertje legyen. S ahogy ma a hartereken bajtársi közösségben küzdenek népeink a győzelemért, úgy fognak vállvetve dolgozni a jövő Európájában. (p. i.)

Ingyenes jogvédelmet szerveztek a hadbavonultak családtagjai számára

Sikerrel járt az EMGE és az Erdélyi Párt közös mozgalma

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület és a hozzátartozó 700 Gazdakör az erdélyi és keletmagyarországi viszácsatolt területek földműves lakosságából hadbavonult katonák családtagjainak ingyenes jogvédelmét kívánja megszervezni. Az EMGE vezetősége azzal a kéréssel fordult az Erdélyi Párt Orsz. elnökségéhez, hogy az Erdélyi Párttal közösen szervezzék meg a jogvédő irodát, amelynek az lenne a célja, hogy az egyes járási, illetve járási bírósági székhelyeken, önzetlen, magyar ügyvédek díjmentesen vállalják a hadbavonultak családtagjainak különféle jogi természetű ügyekben az ingyenes jogvédelmet. Az EMGE és az Erdélyi Párt közös mozgalma igen messzemenő jelentőségű és a közösségi szellem hűségese kifejezője.

Ebben a mozgalomban az EMGE Bihar, Gazdaköre is és az Erdélyi Párt biharmegyei szervezete is bekap-

csolódik és a két hatalmas szervezet vezetőségének jogász tagjai már is megszervezték az ingyenes jogvédő irodákat úgy, hogy a biharmegyei hadbavonult gazdák családtagjainak Nagyváradon és a járási székhelyeken is az Erdélyi Párt ügyészei készségesen állanak rendelkezésükre.

Az ingyenes jogvédelem nyújtásában a következők vesznek részt Nagyváradon: Dr. Czeglédy Miklós ügyvéd, a párt főügyésze, dr. Krüger Jenő, dr. Kovács Ernő, dr. Derzsy Zoltán, dr. Gergely Ferenc, dr. Kallas László és Benedek István ügyvédek. Élesden: Nagy Árpád ügyvéd. Margittán: Dr. Bereghy Sándor és Szücs Lajos ügyvédek. Nagyszalontán: Pétery Lajos ügyvéd, az Erdélyi Párt elnöke, Székelyhidon: Dr. Südy Tibor, Érmihályfalván: Dr. Adorjau Endre ügyvéd.

37 millió 666 ezer pengőnyi tiszta vagyona van a városnak és 1 millió 720 ezer pengő a tartozása

Közel ötmillió költséget dolgoznak a város közüzemei

Tegnap számunkban már ismertettük az 1943. évi költségvetési javaslat több adatait és tételét. A javaslat ezen felül érdekes részleteket közöl a város vagyoni helyzetéről, tartozásairól és a közüzemek költségvetéséről is. A kimutatás szerint a város 1941-ben felbeült vagyona 37 millió 667 ezer 100 pengő. Ezzel szemben a város vagyonát terhelő összes tartozások összege 1 millió 572 ezer 596 pengő, tehát a vagyoni állaggal szemben jelentéktelennek mondható. Ezért állapította meg nem régen a Statisztikai Tudósító is, hogy Nagyvárad anyagi helyzete kevés tartozása miatt országos viszonylatban kedvezőnek mondható.

Nagyvárad tartozásairól hasonló kimutatás készül. Eszerint a város tartozik a román kir. postatakarépnézárnak 666 ezer pengős eredeti kölcsönösszeg utolsó részletével. Tartozik továbbá az ONCSÁ-nak 250 ezer pengővel. Tartozik a város az OTI-

nak 1 millió pengővel. Ezt az összeget a villamosmű átépítésére vette fel. Az összegnek 1-2 részletet az 1943 költségvetési évben már fizeti a város és pedig 19 ezer 300 pengőt, míg az egész összeg után 54 ezer pengőt fizet ebben az évben. Tartozik a város a MBI-nak félmillió pengővel, amely összeget a bérház építésére vette fel. Ebből 1943-ban 9600 pengő töketörlesztést fizet vissza, míg kamatokban 27 ezer pengőt. A város tartozásai így az 1943 költségvetési év végén összesen 1 millió 720 ezer pengőt tesznek ki.

Az 1943-as költségvetési javaslat tartalmazza a város közüzemeinek a költségvetését is. Eszerint a város közüzemeinek szükséglete és fedezete 4 millió, 803 ezer 690 pengő. A végösszeg tétellei a következők: a villamosmű 3 millió 075 ezer 270 pengő, a vízmű 823 ezer 120, a csatornamű 366 ezer 680, a jéggyár 77 ezer 400,

5% kamattal **5 év alatt**

félévenként törlesztendő kölcsönök tolyósítását a **Biharmegyei Takarékpénztár** Nagyvárad, Bémer-tér 4. mekezdte.

Ezen kedvezményes kölcsönt iparosok, kiskereskedők, kisebb háztulajdonosok és mezőgazdák kaphatják betáblázásra vagy váltóra. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az intézet.

a partfürdő 37 ezer 290, utcaseprés és melléküzemei 423 ezer 930 pengő. A javasolt költségvetési összegek 220 ezer pengővel haladják meg az idei költségvetés összegeit.

A város 1943-ra tervezett költségvetése viszont közel egy millióval haladja meg az idei 6 millió 175 ezer költséget.

Virágok a bicá előtt

Törvényszék 96-os szoba.

Tizenhárom kardói román asszony szorong a vádlottak padján dr. Várady Imre büntető tanácsa előtt. Az a vád ellenük, hogy még ez év januárjában átlépték a határt, hogy román területen fát „szedjenek”. Irti csak egy tud közülük. A korát, születési évét, hónapját, napját egyik sem tudja megmondani. Különösen feltűnően tájékozatlanok a házasság lényege a törvényes és törvénytelen volta tekintetében. Ezzel szemben — egy kivételével — valamennyien virágok. Már tudniillik a nevük. Flaie ugyanis valamennyi, az pedig tudvalevően magyarul: Virág.

Virágnak bizony elég hervadtak, nap-szivottak már, csak három fiatal van közöttük.

Amikor az egyik ilyen fiatal vádlott személyi adatainak felvételére kerül sor, arra a kérdésre, hogy férje van-e, a vádlott igennel válaszol.

— Meg vannak esküdvé? — teszi fel a további kérdést Várady elnök. Közbeszól erre az egyik korosabb Virág, nyilván valami rokona a vádlottnak.

— Dehogy, méltóságos elnök úr, hisz még csak most ment férjhez!

Megismétli a MAV Turul Egyesület a „Tokaji aszu” nagysikerű előadását

(Nagyvárad.) Még sokan emlékeznek arra az előadásra, amelynek keretében szeptember 5-én este a MAV Turul Egyesület rendkívüli sikerrel szürelhozta a Tokaji aszu című zenés vígjátékot. Az egyesület az előadást most vasárnap délután 5 órai kezdettel közki-vánatra megismétli. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Zongorát

magas havi díjjal egész évre bárbe keres a Szociálgeti Színház igazgatója azonnaira.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkszámánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Nemzedékeket szolgált ki az 1857-ben alapított legrégebbi magyar biztosító intézet, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság mindenfajta biztosítás kötésével. Forduljon Ön is biztosítási tanácsért az Első Magyar helybeli: Szent László-tér 2. szám alatti főügynökségéhez, mely készséggel nyújt felvilágosítást minden biztosítási ügyben.

KÖZGYŰJTEMÉNYÉ NYILVÁNTOTTÁK A VÁROSI KÖNYVTÁRT.
 A vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyváradai városi nyilvános könyvtárt közgyűjteménnyé nyilvánította.

A Baross Szövetségbe tömörült különböző szakosztályok elnöki tanácsának folyó hó 24-én tartott ülésében hozott határozat végrehajtásaképpen felkérjük az alább felsorolt szakosztályok vezetőségét és tagjait, hogy folyó hó 28-án (hétfőn) a megjelölt órában a Baross Szövetség belső szervezetét érintő fontos kérdésekben való döntés végett a Baross Szövetség hivatalos helyiségében (Rákóczi-ut. 12. III. em.) feltétlenül megjelenni sziveskedjenek. Ismételtük: hétfőn, szeptember 28-án: a bőriparosok este 7 órakor; a női és férfiszabók este 8 órakor; és a tűzfészek délután 6 órakor. A Baross Szövetség elnöksége.

Dr. KISS ZOLTAN fog- és áll-
 ceontbetegségek szakorvosa értesíti betegeit, hogy rendelését újra megkezdte. Rendel: d. e. 10-12-ig és d. u. 3-8-ig, így a magán, mint a MAV betegeknél. Hitler Adolf-utca 11. alatt.

ABAVIT, PORZOL, ARZOFAC, vegtőmög csávázáshoz... **TAKAR, MÁNYMÉSZ, FUTOR, PERK, BIODIT,** póttakaromány **HANTOLT BOR-SÓ,** Mezőgazdasági gépek, eszközök, vadászfegyver, löszér **MEZŐGAZDÁKNAL,**
 Nagyvárad, Mussolini-tér 16. szám.
 Tel.: 10-50. Tel.: 10-50.

A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok folyó hó 20-án délután 15.30 órai kezdettel, az intézmény székházának udvarán leraktározott (bejárt Deák Ferenc-u. 1. sz. a kapun) különböző használt ingóságokat és berendezési tárgyakat nyilvános árverésen a legelőbbet ígérőnek eladja. Az eladásra kerülő ingóságok (iskolapadok, székek, asztalok, ajtó és ablakszárnyak és különböző berendezési tárgyak) megtekinthetők folyó hó szeptember 29-től kezdődően. Az elnökség.

Nagyvárad és Vidéke Ipartestület fapari szakosztály elnöksége felhívja tagjait figyelmét, hogy folyó hó 28-án délután 7 órakor az Ipartestület választmányában rendkívüli taggyűlést tart az iparrevízióval kapcsolatban, melyre szíves megjelenésüket kéri. Elnökség.

Nagyvárad és Vidéke Ipartestület lakatosipari szakosztály elnöksége felhívja tagjait figyelmét, hogy október hó 1-én délután 7 órakor az ipartestület nagytermében rendkívüli taggyűlést tart az iparrevízióval kapcsolatban, melyre szíves megjelenésüket kéri. Elnökség.

Lányok közös szentségimádása a Hazáért és a Békéért. A katolikus Lányok Országos Szövetségéhez (KLOSZ) tartozó nagyváradai Egyházközségi Leánycsoportok folyó hó 27-én, vasárnap délután 5-6-ig rendezik meg a Székesegyházban a „Lányok szentségimádása”-t, harcoló katonáink győzelméért és a világbékéért. Erre szeretettel hívjuk meg az összes váradai leányegyesületeket, iskolákat és egyéneket is a katolikus, magyar leányokat. Az elmélkedést *Béteky Ferenc* hittanár vezeti. A szentségimádás előtt, ugyancsak a Székesegyházban lesz a helybeli KLOSZ csoportok Veni Sancte-ja, utána pedig 6 órakor, Pray, Gy-u. 5. szám alatt — évnnyitó gyűlése. A Katolikus Lányok Országos szövetségének helyi Vezetősége.

Modern **BUTOR** olcsón kapható **MEZEINÉL**
 Szabadság-utca 12. és Szacsavay-utca 48. Háló, kombinált szobák előszobák, konyhák.

LÉGOLTALMI KÖZLEMÉNYEK. Ertesítjük a Nilgész-telep házparancsnokait, hogy részükre felvilágosító rövid előadást tartunk az Újreg-utcai elemi iskolában az alábbi elosztás szerint: *Hétfőn*, 28-án délután 6 h-kor a Kálvária és Golgota utcától a Gyimes-utóig terjedő részére. *Kedden*, 29-én délután 6 h-kor a Gyimes-utóától a Ferenczy István-utca, illetve a Bihari-út elején levő házparancsnokok, illetve háztulajdonosok részére. A Légtalmai Liga Nagyváradai csoportjának Elnöksége.

Megkoszorúzza a vármai emlékosz-
 nokot szőfiai követünk. Szőfiából jelentik: (MTI) Jungérth. Arnóthy Mihály szőfiai magyar követ koszorút helyeztél abban az emlékoszarnokban, amelyet a vármai csata emlékére állítottak azon a helyen, ahol Ulászló király csapatai megütözték Murád szultán hadával 1444-ben.

Temetés. Társei Albert 48 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

**A szépség, szerelem és a szenvedés filmje!
 A legforróbb, legizgalmasabb filmregény!**

Bűnös vagyok

Főszerepben: Mezey Mária, Rácz Vali, Koós Zsófi, Csontos, Greguss, Kamarás

Csak 16 éven felülieknek! Bemutató hétfőn az APOLLOBAN.

Aljechin, Európa sok bajnoka. Münchenből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A nagy német sakkszövetség európai sakkbajnoki versenyén pénteken az utolsó forduló játszották. Európa bajnok Aljechin lett 8 és fél ponttal, Keres éssz 7 és fél pont, Bogoljov és Richter 7 pont. A függjatszámok eredményétől függ, hogy kik juthatnak még az utóbbi hárommal egy sorba.

FELHÍVÁS. Tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt M. Kir. Osztálysorsjátékon játszó ügyfeleket, kik az alanti számú sorsjegyekkel eddig játszottak és azt továbbra is meg akarnák tartani azoknak kiváltása végett október hó 7-ig nálam jelentkezni sziveskedjenek mert azokat csak kizárólag nálam kaphatják meg. Sorsjegyek számai: 10676-tól 10700-ig, 52151-től 52175-ig, 89701-től 89725-ig, 91226-tól 91250-ig, 93876-tól 93900-ig és a Magyar Olasz Banktól származó helyben vásárolt különböző számokat. *Vekerdy Kálmán* M. kir. Osztálysorsjegy főelárusító. Nagyvárad, Rákóczi-út 7. (Pernyész papirkereskedés.)

Eljegyzési hír. Fülöp Gizikét, Fülöp István vasúti ástterem tulajdonosának (Nagyvárad) leányát eljegyezte Rácz István református lelkész (Beregsszász.)

Felhívás a N. M. K. tagjaihoz. A N. M. K. elnöksége felkéri a NMK baktársakat, hogy vasárnap délután fél 4 órakor Tarsó Albert elhunyt baktárs temetésén az olasz temető Haller kápolnájánál minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Októberi ájtatosságok a premontréi templomban. A premontréi templomban szeptember 30-ától október 3-ig este fél 7 órakor ájtatosság lesz beszédrel és ereklve tisztelettel. Ezen idő alatt Lizió Szent Teréz ereklvét köz. tiszteletre tesszük ki. A kedves hívőket szeretettel hívja meg ezen ájtatosságra a premontréi rend.

5 1/2% kamat mellett 5 év alatt félévenként törlesztendő kölcsönt tud folyósítani a

Népszövetségi Hitelintézet R. T. Nagyvárad

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.
 Ezen kedvezményes kölcsönt iparosok, kiskereskedők, kisebb háztulajdonosok és mezőgazdák kaphatják betáblázásra vagy váltóra. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az intézet.

Donga Sámuel a nagyszalontai gimnázium új tanára. A MTI jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszter Donga Sámuel okleveles középiskolai tanárt a nagyszalontai állami gimnáziumba állami gimnáziumi helyettes tanárá kinevezte.

Kévéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Korona Filmszínházban BEHAJTANI TILOS

mulatságos filmbohózat
 Simor Erzs, Bilcsi, Kiss Manyi. Latabár.

Olcsó férfi felöltőkabát a Hivatásszervezet tagjai részére

(Nagyvárad.) A Hivatásszervezet tagjai részére 80 pengő árban felöltőkabát érkezett, melyet az érdeklődők megtekinthetnek a Szervezet irodájában. Előkészületben van a férfi mikádó-telikabát akciója.

Tekintettel arra, hogy az élelmiszerek beszerzése igen nagy nehézségekbe ütközik a munkásság részére, a Szervezet ezúton hívja fel a tagok figyelmét, hogy a burgonya és bab akción kívül igen olcsó árban elsőrendű lekvárt sikerült kapni nagyobb mennyiségben a helyi Szervezetnek, amelyre az igényléseket már is elfogad a Hivatásszervezet (Teleki-utca 9., I. em.).

Szerda délután tárgyalja le a közgyűlés az új városi költségvetést

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn délután 5 órakor összeül a városi törvényhatóság pénzügyi bizottsága, hogy az új költségvetési javaslatot megvitassa. A költségvetést szerdán délelőtt terjesztik a közgyűlés elé, a közgyűlés pedig szerdán délután tárgyalja le a költségvetést és az ezzel kapcsolatos kérdéseket.

Magyarnyelvű istentisztelet tart a görögk. egyház

A nagyváradai magyar görögkeleti egyház vezetősége értesíti híveit, hogy f. hó 27-én, vasárnap d. e. 10 órakor a Közkórház udvarán levő templomában magyarnyelvű Isten-tiszteletet tart.

Rendelet a burgonya beszoigáltatásának kötelezettségéről

Az Új Nemzedék írja: A közellátási miniszter most kiadott rendelete kimondja a burgonya beszoigáltatásának kötelezettségét E szerint a termelő, ideai burgonyaterméséből a bevetett terület minden katasztrális holdja után Csik, Háromszék, Győr, Somogy, Szabolcs és Zemplén megyében 18 mázsa, Abaujtona, Baranya, Bereg, Békés, Beszterce-Naszód, Bihar, Borsod, Csanád, Csongrád, Gömör, Jásznagykún-Szolnok, Kolozs, Máramaros, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskún, Szilágy, Szolnok-Doboka megyékben és a Kárpátalján 6 mázsa, az ország többi területén pedig 12 mázsa étkezési minőségre válogatott burgonyát a hatóságilag megállapított áron a Belföldi Burgonyakereskedési Egyesületnek köteles beszoigáltatni. A termelő a beszoigáltatandó mennyiségén kívül burgonyáját háztartásában felhasználhatja, vagy a Burgonyakereskedelmi Egyesülésnek vagy pedig annak adhatja el, akinek vásárlásra engedélye van. Burgonyát az ország területén csak igazolvánnyal lehet szállítani. Egy-egy fogyasztó legfeljebb egy mázsa burgonyát vásárolhat.

SZELLEMI FRONT

Zilahy Lajos

Az ő adománya ma a szellemi front Sztalingrádjá. Épügy nem nyugszanak a harcok körülötte, mint a Volga partján. Az orosz bomba dörrénésénél nagyobb zajjal vágta a magyar közélet szemébe Zilahy adományát. Ti, akik annyit irtok és beszéltek a magyar életről és jövőről, akik a kintinők iskolájáról is évek óta tárgyaltok, figyeljétek és ébredjétek. Cselekedni kell!

Van valami magyar keserűség Zilahy tettében és irásában. Mikor először olvastuk, mi is fejünkhöz kapunk, mint Bárczy Piroška: Uristen! a nyilvánosság elé kitergetni két ember lelki vívódását! De amikor figyelmesebben végig olvastuk, láttuk: itt e két ember rengeteg magyart jelent, itt nemcsak két emberről, — itt a magyarság sorsáról is szó van.

Szépséges derűlátásba tudjuk mi mindig ringatni magunkat. Nemzetek sorsa ingadozik a diplomácia botrovaélein és vajdik csatatereken. Köztük a miénk is. Mindenre gondolk: ellenséges hírverésre, gazdasági kulcspozíciókra, reformokra és törvényekre. Mindenre, ami fölületesen, néhány hangzatos jelszóval, „sajátosan magyar bölgyesséssel” elintézhető. Csak arra nem, ami nem hangzatos, nehéz és komoly munka: a legtehetségesebb magyar parasztrétegből kiválasztani és nevelni az új magyar vezetőgárdát. Azt a gárdát, amelyik nem felelőtlenség magyar jogszpolitikus lesz, hanem mély magyar műveltségen nevelkedett szakember. S ha gondolunk is rá, el is tervezük, még egy téglát se raktunk az új iskola falába. Zilahy most odadobta Afonya-utcai házának és vagyonának tömegét. De odavágott egy komoly záradékot is az ajándék mellé: „ha azonban a meghatározott cél (a magyar ifjuság magasabbrendű, magyar és az igaz értelemben vett keresztény szellemű nevelése) a megajándékozott hibájából nem valósulna meg, úgy ezt a megajándékozott részcéről durva hálátlanságnak minősítjük és fenntartjuk magunknak a jogot, hogy a ajándékozás tárgyát vissza követel-hessük.”

Nem látjuk olyan rózsaszínben a magyar jövő nevelését, hogy ezen a kemény záradékot botránkozzunk, mint a egyik nagy elterjedtségű képes lap teszi. A mélyen magyar és komolyan szakképzett vezetőréteg nevelésére soha nem túl kemény a nemzet'öltő szó. És ebben van Zilahy adományának jeremiási erejű hazaszeretete.

Erdélyi Helikon

A marosvécsi várban XV. találkozó-ra hívta erdélyi íróit a mecénás Augustus második felében ültek össze a visszatérés óta először a Helikon írói. Az írói közösség nyilatkozata be-

számol eddigi munkájáról, majd fölveti az örvedetes változás folytán beállott új helyzetben a munkaközöség további sorsának kérdését.

„Az immár szabad magyar földön, munkaközösségünk sorsára nézve két lehetőség között kell választanunk.

Az egyik az volna, hogy most, amikor az erdélyi magyar lélek és szellem építő munkáját az ellenséges elpusztítás veszedelme nem fenyegeti többé, hanem ellenkezőleg a magyar kormányzat minden kulturális szerve teljes anyagi és hatalmi erejével minden vonalon és viszonylatban kézbe vette a gondozás, építés, irányítás és végrehajtás munkáját, most az Erdélyi Helikon a maga közösségi cselekvő munkáját befejezettnek tekinti, beszünteti és közösségét feloszlatja.

A másik lehetőség abban állna, ha az Erdélyi Helikon a maga közösségi munkáját a jövőben folytatni kívánná, még pedig azoknak a lelki és kulturális értékeknek, erőinknek és hagyományainknak megerősítésében, gyarapításában és védelmében, amelyek minden egyénnél inkább és biztosabban tartották meg a magyarságot Erdélyben.

A két lehetőség közül az Erdélyi Helikon írói közössége az utóbbit választja.

Ezt kell választania, mert erre kötelezi nemcsak a népével való közösségi felelősségérzete, hanem erre kötelezi a kisebbségi mult magyar és emberi küzdelmeinek minden nehéz gondja, munkája, keserűsége és tanulsága. Kötelezi a felelősség és a hűség a szülőföld iránt: kötelezi a ma még csonkán vérző, kicsi, szegény Erdély, és minden magyar egyetlen közös hazája: a jövő életéért véresen vajudó Magyarország.”

Erdélyi írói nem hárítják kényelmesen felelősségüket az államra. Vajjon a Királyhágó és az Alföld küszöbén ülő társadalmi közösségek érzik-e a magyar munkából rájuk háruló hivatás súlyát „a jövő életéért véresen vajudó Magyarországon?”

Vidéki gondok

E címen ír Aldobolyi Nagy Miklós szegedi tanár tanulmányt a főváros és a vidék viszonyáról, a Magyar Szemle legutóbbi számában. Európa és Budapest csúcsai, szépségei örök nosztalgiait hagynak a „sárba-temetett” vidéki ember szívében. De akinek van szíve és nem is szeret állandó mélabúban élni, aki „studatosodni érzi magában azt, hogy lehetnek és vannak igazi értékek Budapesten kívül is az országban” — annak érdemes életet föltéve rá, kiteljesíteni azokat. „Akikben nem üres sóvárgást kelt a pesti fény és menekülési vágyat a vidéki gond, hanem harmóniát szeretnének a kettő között látni, emelve mindkettőt és ezzel együtt az egészet.”

„Az eszmei alapot ehhez a vidék-építéshez mélyen kell keresni ott, ahol vidéki életünk gyökerei elérik a termő réteget a reáfordított idegenség alatt: a tájban.” — „A vidéki ember tájkapcsolata — városi tájat is ismerünk — nem ölebe hulló örökség, készen kapott ajándék. Tehát feltétlenül tudatosításra szorul, éppúgy, mint ahogyan muzikus ösöklé sora is csupán a hajlamot örökli. A gyermekkor játéka, a gondatlan

szemlélődés és a viaszpuhaságu friss elme és kedély valóban nagy előnyt adnak a tájlakónak az idegenből származottal szemben, ánde ezeket az önkéntelen benyomásokat feltétlenül ki kell rajzolni maradandóbb érdek-lődéssel, sőt tanulással. Milyen félszeg figura az a művelt ember, aki saját tájának legegységibb multbeli és jelenkori sajátosságaiival sincs tisztá-ban.”

A szegedi tanár tanulmányának olvasásakor az én tájamra, Váradra gondoltam. A városba behajló szőlő-hegyekre s a mögötte elterülő „Jegyköze”. A pályi erdő Ile de France-ot idéző lankáira és perspektívájára. Félix-fürdő fájának sárgás csillogására az őszi fényben, az oly közel eső svájci szépségű révi szorosra, honnan

Legújabb típusu

rádiók

Kerékpárok, varrógépek részleteire is.

Pálffy Jenő Kuhn-lezrakat
Mussolini-tér 16. Telefon: 15-24.

a Körös városházánk alá folyik. Hányan tudásítjuk, éljük és élvezzük az őszi napban tájunk szépségeit? És hányan fogják téli esteken az utcákat róva Várad multját keresni és jelenkori sajátosságait látni könyvben, köben és emberben? Mert nemcsak kenyérjeggyl él az ember!

TÁTRAY BARNABÁS.

Hétfőn kezdődik a félhavi zsirjegy beváltása

15 deka zsirt adnak szeptember második felére

Nagyvárad thj. város polgármestere 7665—1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Tudomására hozom Nagyvárad thj. város közönségének, hogy folyó hó 28-án reggel megkezdődik a város területén levő valamennyi húsiparosnál a szeptember hó 16—30-ig terjedő időre érvényes zsirjegyzelvények beváltása.

Az erre az időre kiszolgáltató zsirfejadagot, — tekintettel a rendelkezésre álló készletek csekély voltára és súlyt helyezvén arra, hogy a készletből minden ellátatlan nagyvárad lakos részesüljön, — ez alkalommal 15 dkgr.-ban állapítom meg.

Ennek megfelelően a zsirjegyek teljes félhavi szelvényei 30 drb. 5 grammos váltójegyre cserélhetők be, az 5 dkgr.-os szelvényrész elenében pedig, — amelynek értéke fenti fejadag számításba vételével 3 dkgr.-ra csökken, — 3 drb. öt

grammos zsirváltójegy adható ki.

A húsiparosok, vendéglátóüzemek, valamint a váltójegyek kiszolgáltatásával megbízott dohányárudák elszámolásában szeptember 28. napja után a zsirjegyzelvények kizárólag fenti szelvény-értékével lesznek elfogadhatók.

A szeptember 1-től 15-ig terjedő időre szóló, be nem váltott zsirjegyzelvényekre, valamint a szeptember hóban kiadott pótzsirjegyekre, — ugyancsak a készletek korlátolt voltára tekintettel, szeptember hó 16. napja után zsiradag nem szolgáltatható ki.

A mászörös és hentesüzletek előtt való ácsorgás és tolongás felesleges, mert mindenki fejadagja biztosítva van. Éppen ezirányu gondoskodásom tette szükségessé a fejadag csökkentését.

Nagyvárad, 1942. szeptember 25-én.
Dr Gyapay s. k. polgármester.

Hétfőn kezdődik a kenyérpótgjegyek kiadása is

Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatala 7697—1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A folyó évi október havára érvényes kenyérpótgjegyek kiadása folyó hó 28. napján veszi kezdetét a Közélelmezési Hivatalban. A kenyérpót-

jegy szeptember havi jegy fejlapja ellenében lesz kiadva. Azok az üzemek, vagy vállalatok, ahol öt, vagy több munkás van foglalkoztatva, a szeptember havi kenyérpótgjegy fejeket névjegyzék kíséretében adják be.

Nagyvárad, 1942. szeptember 24-én.
Dr Gyapay, h. polgármester.

Becsületesen ki kell használni a munkaidőt a mezőgazdaságban

Megtorló intézkedéseket hoznak a hanyag munkásokkal szemben

(Nagyvárad.) Nagyvárad város polgármestere ma a következő nagyfontosságú hirdetményt adta ki:

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter úr 266.075—1942. IX.-1. sz. rendelete alapján felhívom a mezőgazdasági munkaadókat és a mezőgazdasági napszamosokat, hogy a termelés sikere érdekében a rendelkezésre álló munkaidőt teljes egészében használják ki.

A teljes munkaidő kérdése a mezőgazdaságban az 1898 évi II. t. c. 49. paragrafusában szabályozva van s e szerint a mezőgazdasági napszamos munkások munkaideje napkeltétől napnyugtáig számíttatik, — természetesen ezen belül a munkásokat a törvényes pihenőidő megilleti.

A termelés sikere elszegényesíté-

védelmi érdek és a munkaadók a kormányrendeletekkel velük szemben támasztott kötelezettségeknek csak úgy tudnak eleget tenni, ha úgy a maguk, mint a napszamosok a munkát a rendelkezésre álló idő teljes kihasználásával a teljesítőképesség határáig felfokozzák.

A bevonulások okozta esetleges munkaerőhiányt a termelés számára csak úgy lehet pótolni, ha a munkások munkájukat napkeltétől napnyugtáig teljes odaadással végzik.

Ezen rendeletet szakközgeimmel ellenőriztetni fogom és a hanyag munkásokkal szemben a megtorló intézkedéseket haladéktalanul folytatni fogom tenni.

Dr Gyapay László s. k.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásáro.

Felhívás a lövészkötelezettekhez III-IV. szakasz

Az alábbiak szeptember hó 27-én, vasárnap délelőtt 10 órakor jelentkezzenek a Széchenyi-tér 1. szám ház udvarán.

Kovács István, Varga László, Antal János, Perlik Árpád, Lórencz László, Marián Dénes, Demján Sándor, Blaga György, Szentes Alajos, Stokker József, Árvai György, Balogh József, Felvinczi József, Garai Kálmán, ifj. Bajusz József, Hanga Sándor, Józsa János, Sipos Sándor, Kádár Antal, Banosa Gyula, Banosa Zsigmond, Danyek Kálmán, Kiss János, Balint János, Kiss Sándor, András, Elek Imre, Kiss Ferenc, Kálmán Albert, Kiss János, Barakonyi János, Demetrovits Aladár, Erdélyi József, Pogány Elemér, Fülöp Károly, Várdi Béla, Fazekas János, Semle György, Varga Lajos, Weisz István, Muntván Mihály, Császár Béla, Fázsi Ferenc, Nagy József, Rottensztein Zoltán, Porkoláb János, Lakatos Lajos, Oromos Lajos, Rákóczi György, Darabont Sándor, Magyar Lőrinc, Kelemen János, Bochmann János, Hant György, Szederai Lajos, Kemán József, Stekolcsky István, Süli József, Palmer Vilmos, Papp Miklós, Bokor Gábor, Ujlacsey Lajos, Pálfi János, Maksi Gábor, Magyar Tivadar, Czeglédi Miklós, Dávidovics Varga Lajos, Éhik László, Csoma György, Agócs Zsigmond, Kocsis Béla, Henger Géza, Balaton Zoltán, Horváth János, Kocsis Odón, Lovász Ferenc, Budai Károly, Szakács János, Oláh Sándor, Sándor István, Papp István, György Miklós, Pilyer Ferenc, Szabó Ferenc, Szabó László, Boruzs István, Sipos András, Lakatos Dániel, Hamza Vilmos, Kóvacs Imre, Szédláczek László, Ambró Sándor, Bornemiszta Géza, Nagy Zsigmond, Nagy Sándor, Udvary Károly, Medgyessy György.

V-VI. szakasz

Az alábbiak 1942. szeptember hó 27-én délelőtt 1 órakor jelentkezzenek a Széchenyi-tér 1. szám alatti ház udvarán.

Tóth János, Luczak Miklós, Schöndör Antal, Filonon János, Heidt Z. Zsigmond, K. Vajna Sándor, Balogh Ferenc, Grósz József, Kerekes László, Hajnal Sándor, Blázovits József, Tasi János, Nagy Lajos, Nagy Gyula, Csató Ferenc, Végh Sándor, Pátka Péter, Schlieder József, Németh János, Nagy Imre, Tarr Sándor, ifj. Bása Gyula, (Semler Ferenc, ifj. Bakucz Tibor, Fekete Kornél, Keller Géza, Csoma Zsigmond, Fábán István, Sándor János, Kaplaj Árpád, Varga Gyula, Kovács Lajos, Váber Tibor, Grunberger József, Gagyi Ernő, Nagy János, Baros Béla, Sass Sándor, Csoka Gyula, Szegedi Imre, Szócs András, Krause László, Szócs József, Brinyva László, Szilágyi Károly, Markovics Bertalan, Kovosi Sándor, Lévai Ferenc, Bihari Lajos, Nassa Tivadar, Serbán István, Lukács János, Máthé Ferenc, Katona János, Kiss Endre, Pringcs Pál, Ljyás Béla, Migns György, Putnik Elemér, Vass András, Gschler József, Csipősgán János, Vincze László, Bleszán László, Braun Gyula, Kozsá Pál, ifj. Tóth János, Molnár Lajos, Gencsei József, Szédlósi Ferenc, Andó János, Takács Lajos, Pankler Rudolf, Szankovits Lajos, Zuzvó István, Ari Gyula, Bakos Imre, Pápai József, Nagy Jenő, Berényi Odón, Szabó Béla, Saja Géza, Juhász Imre, Zember Endre, Keckeny Aladár, Hisszu László, Boros László.

Műsoros estét rendeznek a házfelügyelők a Legényegyletben

(Nagyvárad.) A Házfelügyelők N. G. O. E. nagyváradai csoportja f. hó 27-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel műsoros estét rendez a romkai Legényegylet gr. Teleky-utca 9. sz. alatti helyiségében egyesületi szülője javára. Az estét nagy érdeklődés előzi meg. Belépti díj 50 fillér. A Vezetőség.

Magyar Lapok ut Kávéházakban és vendéglőkben kerje

Hogyan küldhetünk ruhaneműt és élelmiszert a frontra?

A MTI jelenti: Illetékes katonai helyen közlik a harotéren lévő honvéd egyének részére téli ruhaneműket és óvócikket tartalmazó csomagok feladásáról:

1. Minden honvéd részére egy ilyen csomag adható fel.
2. Szeptember 28-tól október 3-ig.
3. Téli holmikat tartalmazó csomagot csak az adhat fel, aki feladési szándékát előre bejelentette. Ennek igazolásul a csomag feladása a tábori posta igazoló pecsétjével ellátott rózsaszínű tábori postalevelezőlapot átadja a csomag feladásakor.
4. A csomagokat feladásakor nyitott állapotban kell benyújtani a postahivatalban, ahol a felvevő postaalkalmazott megvizsgálja, hogy a csomag tartalma az előírásnak megfelel-e.
5. A csomagban kizárólag csak téli ruhaneműt vagy óvócikket szabad küldeni (mellény, bekecs, téli alsónadrág, kesztyű, haskötő, érmelegítő, fulvédő, nyaksál takaró, sapka, csizma, cipő). Egyéb dolgokat, élelmiszert a csomagban elhelyezni nem szabad. Nem küldhető a csomagban levelezőlap sem.
6. A csomagok burkolata csak zeák, vagy tartós vászon lehet.
7. A csomagok felső súlyhatára tíz kiló.
8. A csomagok feladásánál a tábori posta díjazását alkalmazzák.
9. A csomagok olvasható címezésénél kellő gondot járjon el mindenki, mert csak így biztosítható, hogy ép állapotban kerülnek a csomagok a címzettéhez. A csomagok feladása független az egy kilós tábori csomagok forgalmától. A tábori posta által küldött rózsaszínű levelezőlap kizárólag a téli holmit tartalmazó csomag egyszerű feladására szól.

Elrendelte a honvédelmi miniszter az óvóhelyek azonnali ellenőrzését

A m. kir. honvédelmi miniszter úrnos, de azok bérleti ellen is eljárás indul. Itt emlékeztetjük a közönséget a város polgármesterének rendelkezésére, mely szerint nemcsak a légtálmát önállóan ellátó lakóházak, hanem az úgynevezett házcsoportok pincéit is óvóhely céljaira alkalmas állapotba kell hozni. Ezek megőrzésére egyelőre nem kötelező, de kívánatos a házcsoportok pincéinek ellenőrzése is a legrövidebb időn belül megtörténi.

Az ellenőrzés tárgyát képezi a padlásteretek lomtalanítása, amit régen végre kellett hajtani. Ez ekörüli mulasztásért nemcsak a háztulajdonos, de a bérlet és a lakóház légő parancsnoka is felelős.

SZINHÁZ

Oktober elsején ünnepélyes keretek között nyit a Szigligeti Színház

Kedden érkezik meg a társulat Nagyváradra

Pár nap választ el lennünkét a színház megnyitásától. Bann a Szigligeti Színház épületében már folyik a szerény munka. A nyitási előkészületek. Új világitási felszerelést kap a színház. Egész nyáron dolgoztak a bonyolult hálózati berendezésen a Siemens-művek szakemberei, hogy a Szigligeti színház színpadára varázsolják az ország legmodernebb hatásvilágítását.

Négy vagon színpadi felszerés érkezik hétfőn Hódmezővásárhelyről a színtársulat nyári állomáshelyéről. — Kedden megönnnek a színészek is. — Szerdán már előkészítő főpróbát tart a rendezőség a csütörtök esti ünnepi megnyitói előadásból. Első este Hársányi Kálmán Attila-korabeli történelmi drámája az Ellák kerül színpadra. Amint már megtörtént Tanay K. Emil színművészek — aki a szervezés nehéz munkáját vállalta — a színügy bizottság támogatásával sikerült olyan érdeklődést kelteni az ideai színiévd íránt,

hogy a premier bérlet előadásait az összes páholyokat napok alatt elfoglalták.

Premier bérletben már csak zsöllye és kórszék áll a közönség rendelkezésére.

A hivatalokban és társada mi egyesületekben nagy akció indult meg az A-bérlet (tisztviselő) bérlet jegyzésé iránt. Ebben a bérletben — amelynek előadásai rendszerint szerdán és szombaton este lesznek, még kapható néhány páholy is. Ez a bérlet igen nagy kedvezményt nyújt fe arra van hivatva, hogy a közönség minél szőlesebb körében népszerűvé tegye a színházat, amely városunk magyar szellemi és kulturájának legjelentősebb öre.

A bérlet jegyzések zavartalan lebo. lytatására 27-én vasárnap délelőtt 11-15) 1-ig is a közönség rendelkezésére áll Tanay K. Emil, a Szigligeti színház igazgatósági irodájában, ahol minden-

nemű felvilágosítással készséggel szőlkal

Az „A” (tisztviselő) bérlet árai: Nagy páholy napi 2, hav: 60, évi 480 pengő. Kis páholy 5 személyre napi 3, havi 45, évi 360 pengő, zsöllye 1-től 5 sorig napi 2,90, havi 14,50, évi 110, kórszék 6 éortól napi 1,90, havi 9,50, évi 76 pengő.

A bérlet évi 40 előadásra szól. albból kb. havonta 6 előadás esik.

Tehetségkutató és színészképző órákat ad a színi szezon alatt Tanay K. Emil

Amint a lapok hírt adtak már róla, a színháznnyitással egyidejűleg Tanay K. Emil népszerű színművészünk, tehetségkutató és színészképző órákat fog tartani Nagyváradon. Célja az, hogy a megújodott magyar színház részére fiatal tehetségek után kutatson s hogy a helyi ifjú műkedvelőink a magyar színházkultúra magasabb színvonalával megismerkedjenek.

Az órákra már többen jelentkeztek. Ujabb jelentkezőket még elfogad Tanay K. Emil a színháznál vasárnap délelőtt 11-től 1-ig, más napokon este 7-től 8-ig. Telefon: 25-30.

Két havi fozházat kapott, mert édesanyját megároslotta

Tiszteletlen volt anyjával szemben a tárgyalás alatt is

Nagyvárad. Saját tud. Anya és leánya állott szombaton délelőtt dr. Gavallér büntető egyesbíró előtt. Az anya, özv. Jándy Jánosné, 64 éves mosónő, mint sértett és leánya, Dobos Józsefné, mint vádlott. Az a vád ellene, hogy múltév decembereben az édesanya fivérével, Tiffinger Alajostól az anya megbízásából felvett 500 pengőt, s abból csak 50 pengőt adott át édesanyjának, 450-et a maga céljaira töltött el, teljeesen jogtalanul, az anyja tudta és beleegyezése nélkül. A sértett édesanyját dr. Barzo Ferenc képviselte.

A tárgyaláson végigvonult dr. Gavallér bírónak az az emberien tökéletesen érthető igyekezete, hogy a vádlottat az édesanyjával való kiegyezésre, vagyis olyan kötelező ígéretekre bírja, hogy az eltulajdonított összeget bizonyos részletekben visszafizeti. A vádlott azonban mindvégig makacsul és hajthatatlanul viselkedett és olyan kis összeget ajánlott fel havi törlesztésként, amit az öreg édesanya, aki mosás-vasalásból tengeti életét, nem fogadhatott el. Míntan minden kiegyezési kísérlet meghiúsult, dr. Szolnok ügyész emelkedett szőlásra és példás büntetést kért, mert, mint mondotta, Dobos Józsefné a gyermeki hálátlanoságnak itt, a tárgyalóteremben is, olyan kirívó példáját mutatta, ami méltánylát nem érdemel.

Dr. Gavallér bíró ezután kihirdette az ítéletet, mely szerint a bíróság büntőnek mondja ki Dobos Józsefnét ekkasztás vétségében és ezért két havi fozházra ítéli, mint főbüntetésre. Az ítélet indokolása szerint a bíróság tekintettel volt vádlott büntetlen előéletére, a bejámerésre és arra, hogy két gyermek anyja. Ezért a hat hónaptól 5 évig terjedhető büntetés legkisebb mértékét is tulajdonosnak találva, bár súlyosbító körülménynek vette azt s — mint mondotta — tiszteletlen magatartást, melyet a vádlott a gyermek a sértettel, az anyjával szemben tanusított, — mégis úgy találta, hogy 2 hónap az az idő, mely a vádlott alányi bűnössége és a cselekmény tárgyának súlyosságával arányban áll.

Az ítéletben a vádlott és ügyész megnyugodott a íg az ítéletre.

SPORT

Erősen bizakodó a hangulat zöld-fehér berkekben

Nagyvárad. Tegnap erőnléti edzésével zárta le zöld-fehér csapatunk a heti készülődést a holnapi Csepel-elleni nagy összecsapásra.

Sportberkek szerint az elárult forma bizakodásra adhat okot minden NAC-szurkolónak. A csapat jó erőnlétben van, játékkészsége kitűnő s ami a legfontosabb, sérült sincs a csapatban.

A pénteki edzésen könnyű levezető mozgást végeztek a fiúk, amit a szokásos fürdő és gyúrás követett.

A jelek szerint ez a tizenegy ölti magára a sok győzelmet látott váradi mezt:

Tóth — Molnár (Papp). Ónody — Perényi, Juhász, Deményi — Kovács II. Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III.

A látottak alapján mi a csapat jó és eredményes szereplését várjuk s nem hisszük magunkat optimistának, amikor győzelmet jósolunk. A nagy mérkőzés holnap délután pontban 4 órakor kezdődik az Erzsébet-ligeti NAC-pályán.

Ferfi ruhákat használtak, legjobban a MOLNÁR használatra üzletében Bómer-tér 1. (udvarban.) hívásra házhoz jövök.

Amit a vasárnapi honvéd napról tudni kell

Nagyvárad. A vasárnapi WMFC—NAC találkozó keretében reprezentatív zöld-fehér egyesületünk megrendezi első esetben Nagyváradon a honvéd és füsttelen napot. A mérkőzés ünnepi külsőségeivel kapcsolatosan széles körökben az a hiedelem támadt, hogy a füsttelen nap megnyilvánulása abban áll, hogy a mérkőzés alatt senki sem dohányozhat. Tájékoztatásul közöljük, hogy jelen esetben nem erről van szó, hanem arra kéri a rendezőség Nagyvárad sport-szerető publikumát, s ezt célozzák majd a nézőtér különböző részein felállított urnák is, hogy azokban helyezzék el a dohányosok egy napi dohányzókészletüket.

Ugyanakkor a NAC hölgyei persellyel is gyűjteni fognak a hadbavultak hozzátartozói részére.

A NAC-hölgyek pénteken rendezői megbeszélést tartottak, amelyen a részleteket vitatták meg. Felkéri azonban az egyesület ezúttal is mind azokat, akik elfoglaltságuk vagy akadályoztatásuk miatt nem jelenhettek meg azon, hogy vasárnap délelőtt, de legalább is a koradélutáni órákban az Erzsébet-ligeti pályán jelentkezzenek már a főrendezőnél.

Arany-, ezüst-, brilliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor.** Széchenyi tér 6.

RÁDIÓ

VASARNAP, SZEPTEMBER 27. Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Öszinte beszéd.
- 9.00 Görög katolikus egyházi ének- és szentbeszéd a Főutcai Szent Flórián templomból. A szentbeszédet Melles Béla hajdudorogi egyházmegyei kanonok mondja.
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Igét hirdeti dr. Ravasz László újszövetségi tanár.
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. A szentbeszédet dr. Ruppert István hittanár mondja.
- 12.15 Leventeműsor.
- 12.55 Az órok magyar honvédelem — Gaspar Jenő előadása.
- 13.10 Legierők zenekara.
- 13.45 Időjelzés, hírek, vízállásjelentés.
- 14.00 Hangszerelő.
- 15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.
- 15.45 Bura Sándor cigányzenekara.
- 16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
- 17.00 Rádiózenekar.
- 18.10 Legkedvesebb verseim. Elmondja Szeleczky Zita.
- 18.25 Szabo Kálmán jazzegyüttese.
- 18.40 Hangképek a vasárnap sportjára. Beszél Pluhár István.
- 19.00 Hírek magyar nyelven.
- 19.05 Honvédkivánságverseny.
- 21.40 Hírek és lövészversenyemlékek.
- 22.15 Szórakoztató zene. Előadja a Rádiózenekar.
- 23.20 Magyar noták.
- 24.00 Hírek.

28. SZEPTEMBER 28. Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 7.30 Könnyű zene.

- 11.20 Áriák.
- 11.40 Eörsy Julia dr. előadása.
- 12.10 Országos Postászenekar.
- 13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A Szent István 3. honvédgyalogezred zenekara.
- 15.20 Lakatos Tóni és Tibor cigányzenekara.
- 15.50 Totfalussy Kiss Miklósról Tóth Gábor dr. előadása.
- 17.00 Szalonbűvölés.
- 17.30 A Közellátásügyi Minisztérium előadássorozata.
- 17.45 Táncczene.
- 18.05 A Honvédelmi Minisztérium Légoltalmi Csoporthónökségének előadása.
- 18.15 Adatok a magyar labdarugás életéből.
- 18.35 Szokolczay Riegler Ernő orgonán.
- 18.50 Hírek.
- 19.15 Timkó Margit magyar notákat zongorázik.
- 19.25 Beszél a front.
- 20.20 Színésztrefák. Kürthy György összevágása.
- 20.40 Bécsi Filharmonikusok.
- 20.50 Simonffy Margit és Major Tamás verseket mondanak.
- 21.15 Radics Gábor jazz-együttese.
- 23.00 Heinemann Ede táncczenekara.

KEDD, SZEPTEMBER 29. Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 7.30 Könnyű zene.
- 10.15 Székesszékesi Tűzoltózenekar.
- 11.20 Grieg-dalok.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Művészlemez.
- 13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Folyamérők fúvószenekara.
- 15.20 Szirányi János zongorázik.
- 15.45 Gvermekdelután.
- 17.00 Melles Béla zenekara.

- 17.40 Nötel Vilmos dr. előadása.
- 18.20 Konkoly Kálmán beszélget Somos Elemér dr. főorvossal.
- 19.05 Meceki Rudolf és Szőnyi Jenő kétszorgorás jazz műsora.
- 19.25 Bodnár István felolvasása.
- 19.45 Rádiózenekar.

- 20.40 A váci Madách Imre kör irodalmi estje.
- 21.05 A német birodalmi radio műsora.
- 22.10 Farkas Józsa és cigányzenekara muzsikál. Horti Lajos meke.
- 23.10 Végh vonósnégyes.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Keresek egy vagy kétszobás lakást, fürdőszobával és konyhával, üresen vagy butorozva. Cimeket Hitler-u. 30. Házfelügyelőház.

Rákóczi ut 18. Utcái szoba irodának kiadó. 139

Adás-vétel

Eladó

Szobás összkomfortos modern új ház, vagy kiadó, befejezéshez 500) szükséges. Masik 2x2. 1x1 szobás fürdőszobás ház központban azonnal beköltözhető nagy kerttel, szőlőkerttel is alkalmas ár 26.000 pengő. Szintén beköltözhető 3 szobás magánház bármilyen üzemi célra alkalmas. Püspöki uton nagy gyümölcsös telek eladó, ár 4000 P. Tatayne, Szigligeti-u. 12

EGY „Schunda” cimbalom eladó. Szentpéteri-utca 6. I. emelet.

Házeladások részletfizetésre: Berkovits Ferenc utcán 30.000 pengő vételárú ház eladó, úgy, hogy vételkor 4800 pengő törlesztendő, hátralék pedig kamatmentesen havj 150 pengőjével. — Bethlen Gábor-utcán 29.000 pengő vételárú ház eladó, úgy, hogy készpénzben lefizetendő 6000 pengő, hátralék kamatmentesen 300 pengővel törlesztendő. — **Kölcshők** kaphatók 1—5 évre betéltáblásra **Jelinek** ingatlaniroda, Telekí-u. 2. 117

Eladó központban 3 szobás, összkomfortos, adómentes, azonnal beköltözhető ház. Ügynökök kizárva. Cím a kiadóban. 127

A nagyvárad Tesedi Sándor utca 10. szám alatt 4 szoba, konyha, udvari vízvezetékkel ellátott 139 öles területű ingatlan 7000 pengő árért eladó. Erdeklődni dr. Danka Gyula helybeli Schubert-u. 3. sz. al. ügyvédnél. 120

Félicsüföldön telek eladó, wikend házzal, Erdeklődni lehet Tirb vendéglősnél, Félicsüföld. 123

Sürgősen eladók halálozás és elköltözés miatt: butorok, háztartási cikkek, női ruhák, cipők, német és francia könyvek. Cím a kiadóban. 126

Eladó alig használt motorkefékpár 250 köbcéntis Zündap. Attila-u. 53. 128

Eladó rózsaszín fél hálóbutor. Macsár-utca 15. 125

Perzsaszőnyegek és szalagarnitúra kézhímzésű, aprószemű gobleinnel áthuzva, csodaszép, eladó. Vörösmartyu-u. 25. 134

Eladó jókarban levő komplett halászoba butor. Anonymus-u. 8. 131

Valódi nerz bunda eladó. Cím a kiadóban. 116

Jókarban lévő gyermek sportkosci eladó. Vitéz-utca 106. 106

Vadgesztenyét, szőlőmagot rostálva, szilvamatot, szilvát és szilvaizt minden mennyiségben napi áron vásárolok. Rollinger Jenő, Nagyvárad, Mussoliniter 16. 113

Keresünk megvételre negyedes és feles használt hegedűket. — Valamint Hochmann—Block hegedűiskolát. Cím: Róda kézimunkaüzlet, Kossuth-u. 18-a. 108

Modern ebédlő eladó. Halász-u. 59. 110

Eladó Nemzetközijog Dr. Baditz, Miskolc. 289

Modern princess. STRANDPUZO. fűzőpótló, csipészorító, melltartó, harisnyatartó **egyéni méretre;** kitűnő szabás. **elsőrendű munka és anyag,** izléses kiviteiben, **olcsó árban** rendelhető a jó hírű **KOVATS SANDORNE** fűzőspeci. listánál, **Szent Gellért-u. 19. szám.** (Nílgesz-telep).

Gróf Tisza István utj volt Aradi utj, ujsagarusatóboda eladó. Erdeklődni a kiadóhivatalban

nyugdíj

Nagyjövő vállalkozáshoz 50.000 pengővel csendes társ keresetűk. Cím a kiadóban. 129

Kisebb szőlő gyümölcsösök: 3 szobás ház azonnal elfoglalható lakással, esetleg terméssel berbeado. Erdeklődni naponta 1—3.ig. Hitler-u. 23. a. 2. 135

Hegedű tanítást vállalkozóktól a legmagasabb fokig. Róti hangverseny-mester, Csengeri-utca 9. 118

Allást keres

Öskeresztény irodai gyakorlatlalt bíró nő állást keres. Cím a kiadóba kérék. 122

Öskeresztény tisztviselő nő irodai gyakorlatlalt állást keres. Esetleg pénztárba jelégere. 119

Öskeresztény, gyárvalatoknál használt ideig működött gépirő és jól számoló tisztviselő azonnalra elhelyezkedést keres. Megkeresést „Macyr M-nkaerő” jelégere a kiadóba kérék. 111

„Öskeresztény” fiatalember 2 évi irodai gyakorlatlalt állást keres, jól számoló. Cím a kiadóba. 112

Nyugdíjas, öskeresztény, számvevőségi munkalatokban jártas, helyben irodai alkalmazást keres. Burlea Péter Bihari-ut 1. 102

Hentes és mészáros segéd, hosszú gyakorlatlalt alkalmazást keres. Cím a kiadóba kérék. 45

Allást nyee

Kereskedelmi gyakorlatlalt nő azonnali belépésre keresek. „Fizetés megjelöléssel” jelégere a kiadóba. 123

Ügyes, gyakorlatlalt **kiszolgálólányt** felvesz Polgár könyvüzlet. 132

Fertigolonót, ki önállóan fertigol, sarokfestő, fényezőleányt, ragasztó segédet és gyakorlatlalt cipőgyári munkalányt azonnali belépésre felvesz. Muhary cipőüzem. Kossuth Lajos-utca 9. 121

Jól főző mindenest vagy bejárónő október 1-re felveszek. Kadár papírüzlet, Teleky-u. 2. 118

Tanulólyányokat fizetéssel felvesz a Karry féhenneműsalon, Kazinczy Ferenc-u. 4. 124

Cipész aljamunkásokat **zikkolásra** azonnali belépésre felvesz, Muhary cipőüzem Kossuth Lajos utca 9. 115

KIADÓTULAJDONOS. SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

Fő- és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilagy Domb-utca 1. szám.